

Naboartbook

om ungas sociala inkludering i Norden

Rán Flygenring
Edward Fuglø
Kati Kovács
Fabian Göranson

Søren Mosdal
Christian Rex
Inga Sætre
Jonas Wilén

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civillsamhällsfrågor

Nabo artbook

Denna trycksak är en publikation från Myndigheten för
Ungdoms- och CIVILSAMHÄLLESFRÅGOR

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

September, 2021

Bilder: Rán Flygenring, Edward Fuglø, Kati Kovács,

Fabian Göranson, Søren Mosdal, Christian Rex,

Inga Sætre, Jonas Wilén

Grafisk form: Jens Andersson

Tryck: Bulls Graphics, Halmstad 2021

Kontaktuppgifter MUCF:

Telefon: 010-160 10 00

E-post: info@mucf.se

Webbplats: www.mucf.se

ISBN: 978-91-89027-22-0

Nabo artbook

**om ungas
sociala
inkludering
i Norden**

Innehåll

- 5 Förord**
- 6 Inledning**
- 8 Finland / Kati Kovács**
- 26 Åland / Jonas Wilén**
- 36 Sverige / Fabian Göranson**
- 54 Norge / Inga Sætre**
- 72 Danmark / Søren Mosdal**
- 90 Färöarna / Edward Fuglø**
- 100 Island / Rán Flygenring**
- 118 Grönland / Christian Rex**
- 128 Referenser**

Förord

»Du hör inte riktigt hemma någonstans«, säger en ung islänning som Nabo har pratat med. »Du är inte vuxen och inte ett barn, du blir inte tagen på allvar, du hamnar mitt emellan på något sätt«.

Som ung i Norden har du många gånger stora möjligheter att vara med och påverka ditt liv och göra det du vill göra, men samtidigt finns det många som saknar förutsättningarna att leva ut den friheten. Som ung betraktas du ofta som framtiden, full av drömmar att förverkliga och potential att uppfylla. Samtidigt ses du som för oerfaren, oviktig, fattig, naiv, villrådig och obeslutsam. Du måste stå på egna ben, men saknar makten eller resurserna att påverka samhället efter dina behov.

I den här boken får vi möta unga från de fem nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland. Flickor, pojkar, hbtqi-personer, unga som bor i landsbygd, stadsbor, förortsbör, rika, fattiga och mittemellan. Vi får glimtar från deras vardag, i relation till vänner och familj, samhället och sig själva.

De ungas röster, åsikter och erfarenheter levandegörs av åtta illustratörer, en från respektive land. De ger ansikten åt de ungas röster och placerar dem i sina miljöer. Vi tas med en på konstnärlig vandring genom de unga 2000-talets Norden i glädje och tristess, oro och hoppfullhet, frustration och kampvilja. Boken ger en bild av hur det är, att som ung i Norden, inte ses som vare sig vuxen eller barn, att vara mitt emellan på något sätt!

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

”You don’t really belong anywhere,” says a young Icelander that Nabo talked to. ”You’re not an adult, but not a child. You’re not taken seriously. You fall in between somehow.”

As a young person in the Nordics, you have great opportunities to be what you want to be and do what you want to do. At the same time, there are many who don’t have the same opportunities to live out that freedom. As a young person, you are seen as the future – full of dreams to follow and potential to fulfil. At the same time, you are seen as too inexperienced, unimportant, poor, naive, hesitant and indecisive. You need to stand on your own two feet, but lack the power or resources to influence society according to your needs.

In this book, we meet young people from the five Nordic countries and Åland, the Faroe Islands and Greenland. Girls, boys, LGBTQI people, country dwellers, city dwellers, suburbanites, rich, poor and everyone in between. We get glimpses of their everyday lives and their relationships with friends, family, society and themselves.

The voices, opinions and experiences of the young people are brought to life by eight illustrators, one from each country. They give faces to the young people’s voices and place them in their environments. We are taken on an artistic journey through the Nordic countries of the 21st century, through joy and boredom, anxiety and hope, frustration and fighting spirit. What it’s like to be young in the Nordic countries and not seen as an adult or a child – to be somewhere in the middle.

Inledning

Nordens unga är engagerade i samhällsfrågor, beskriver gemensamma utmaningar och har konkreta förslag på lösningar. Vi behöver bara lyssna.

Under fyra år, mellan 2018 och 2021 har Myndighetens för ungdoms- och civilsamhällesfrågor genom projektet Nabo pratat med unga mellan 16–24 år från hela Norden. Vi har tagit del av deras upplevelser och erfarenheter av social inkludering. Unga har själva fått beskriva möjligheterna att göra sin röst hörd och delta i samhället på lika villkor. Projektet har varit en del av prioriteringarna under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2018.

Ett inkluderande samhälle strävar efter att alla människor ska känna samhällelig tillhörighet och ha möjlighet att, på lika villkor, påverka och delta i samhällets utveckling. Att alla får komma till tals är viktigt för en levande demokrati. Tillsammans med forskare har Nabo analyserat ungas berättelser och tagit fram rapporter om ungas sociala inkludering i alla nordiska länder och Färöarna, Grönland och Åland. Erfarenheterna som unga beskriver visar att de nordiska samhällena behöver bli bättre på att inkludera och lyssna till barn och unga.

Utmaningarna som diskuteras handlar om tillgången till kollektivtrafik, bostäder, psykisk hälsa; om bemötandet från sjuk- och hälsovården och normer kring kön och sexualitet, men också om ungas fritid samt möjligheterna de har att påverka i sitt närområde och samhället i stort.

Ungas förslag på lösningar liknar varandra oavsett om de befinner sig i Ísafjörður på norra Island, Nørrebro i Köpenhamn eller någon av öarna i den åländska skärgården. För att stärka ungas förmåga att påverka sina egna liv behöver de behandlas med värdighet och respekt, som likvärdiga i alla aspekter av sina liv. Detta är särskilt viktigt i deras möte med personer som arbetar i offentlig sektor och inom välfärdsystemet i stort.

Verksamheter som möter unga eller fattar beslut om unga behöver utgå från ett ungdomsperspektiv och ha kunskap om ungas rättigheter. Beslut som berör unga måste bygga på kunskap om unga och ungas levnadsvillkor. Nabo är övertygade om att ett ungdomsperspektiv bidrar till ett bättre och mer demokratiskt samhället. Vi hoppas att denna bok ger dig en ökad förståelse för och inblick i ungas situation i Norden.

Tillsammans skapar vi ett Norden som håller ihop och är både utvecklande och inkluderande för alla.

Era nordiska naboer,
Linus Wellander och Jeff Jonsson
projektledare Nabo

The young people of the Nordic countries are engaged in social issues, describe common challenges and have concrete suggestions for solutions. We just need to listen.

For four years, between 2018 and 2021, the Swedish Agency for Youth and Civil Society has been listening to young people aged 16–24 from across the Nordic region through the Nabo project. We've listened to their own experiences and perceptions of social inclusion. The young people themselves were asked to describe their opportunities to make their voices heard and participate in society on equal terms. The project has been one of the priorities during Sweden's 2018 Presidency of the Nordic Council of Ministers.

An inclusive society strives for all people to feel a sense of belonging to society and to have the opportunity to influence and participate in the development of society on equal terms. Everyone's voice is important for a vibrant democracy. Together with researchers, Nabo has analysed young people's stories and produced reports on the social inclusion of young people from all the Nordic countries and the Faroe Islands, Greenland and Åland. Based on the experiences described by young people, it is clear that Nordic societies need to do a better job of including and listening to children and young people.

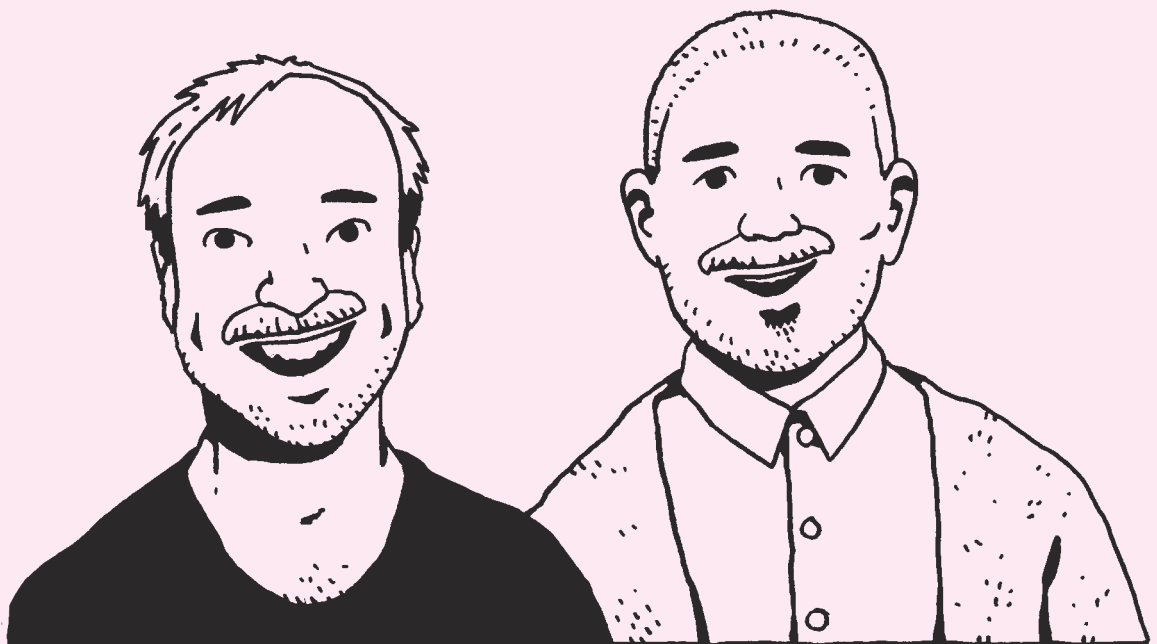
The challenges described by young people relate to access to public transport, housing, mental health, the treatment they receive from the healthcare system, and norms related to gender and sexuality, as well as to leisure time and the opportunities they have to influence those around them and society in general.

Young people's suggestions for solutions are similar whether they are in Ísafjörður in northern Iceland, Nørrebro in Copenhagen or one of the islands of the Åland archipelago. In order to empower young people, they need to be treated with dignity and respect, as equals in all aspects of their lives. This is particularly important in their encounters with people working in the public sector and the broader welfare system.

Organisations that are in contact with young people or make decisions about young people need to apply a youth perspective and be aware of young people's rights. Decisions affecting young people must be based on knowledge of young people and their living conditions. Nabo is convinced that a youth perspective contributes to a better and more democratic society. We hope that this book will give you a better understanding of and insight into the situation of young people in the Nordic countries.

Together, we will create a Nordic region that is cohesive, developmental and inclusive for all.

Your Nordic neighbours,
Linus Wellander and Jeff Jonsson
project managers Nabo

Kati Kovács

Finland

Kati Kovács föddes 1963 i Helsingfors. Hon debuterade 1994 med seriealbumet *Grön Rapsodi* (Vihreä rapsodia). Sedan dess har hon publicerat 16 böcker, både grafiska romaner och novellsamlingar. Flera av hennes böcker har översatts till bland annat svenska, tyska, franska och ungerska.

Kati Kovács was born in Helsinki in 1963. She made her debut in 1994 with the comic album *Vihreä rapsodia* (Green Rhapsody]. Since then, she has published 16 books, both graphic novels and short story collections. Several of her books have been translated into Swedish, German, French, Hungarian and other languages.

»Jag var fem år gammal när min familj flyttade från Helsingfors till Esbo, som bara var 20 kilometer bort, men det var som en annan värld. Det var mitt ute i naturen, bara några trähus, vägar, skogar, betesmarker för kor och hästar och havet i närheten. Jag hade en skyddad men fri ungdomstid, och när vi blev uttråkade åkte vi till närliggande Helsingfors, där det fanns mer fritid och kul. Redan vid 10 års ålder drömde jag om att bli en serietecknare. Och så blev det också ...«

"I was five years old when my family moved from Helsinki to Espoo, which is only 20 kilometres away, but it was like a different world. It was in the middle of nature, just a few wooden houses, roads, forests, pastures for cows and horses, and the sea was nearby. I had a sheltered but free youth. When we got bored, we went to nearby Helsinki, where there was more leisure and fun. Even at the age of 10, I dreamed of becoming a cartoonist. And that's exactly what I did ..."

**»No esimerkiksi nii ratikkapysäkil yöll.
Jos tulee joku juopunu mies jonku
naisen luo eikä kukaan tee mitään.«**

Tyttö, etuoikeutettu kaupunkialue

»Take the tram stops at night, for example. If some drunken man goes up to a woman there, nobody does anything.«

/ Young woman, non-vulnerable city district

The young people interviewed in Finland state that they feel safe both in Finland and in their own place of residence. Several of the interviewed girls in the capital region still talk about a diffuse feeling of insecurity as well as give concrete examples of e.g. they don't always get left alone or at peace when they are out on town.

»Nå till exempel så spårvagns-hållplatserna på natten. Om nån berusad man kommer fram ti' nån kvinna å så gör ingen nåt.«

/ Flicka, icke-utsatt stadsdel

De intervjuade finländska ungdomarna uppger att det är tryggt både i Finland och i orten eller området där de bor. Flera av de intervjuade flickorna i huvudstadsregionen talar ändå om en diffus känsla av otrygghet, de ger konkreta exempel på att t.ex. inte alltid få vara ifred när de rör sig ute på stan.

Kati Kovács 2020

»Se on myös vähä masentavaa, kunäkee et tosi moni valittaa eikä halua metroo ja kaikkee sitä minkä se toi mukanaa. Mut silti mitää ei tapahtunu. Ei kuunneltu ihmiste mielipiteit.«

Poika, etuoikeutettu kaupunkialue

»It's also a bit depressing to see that you complain and not want to use the underground and everything that involves. But still nothing happens. Nobody listens to human opinions.«

/ Young man, privileged urban area

The young Finnish people in the study describe how influencing things is not their job. But on the other hand, if they do take action and try to influence decision-makers – by taking part in demonstrations, for example – they are not taken seriously, partly because they are young. Like their counterparts in the other Nordic countries whom we spoke to, just a small number of young Finnish people state that they are politically active or even interested in politics. That said, these discussions reveal that many of these young people have relatively strong political views on various issues relating to matters such as public transport, discrimination and equality.

»Det är också lite deprimerande att se att du klagar och inte vill ha tunnelbanan och allt som den medförde. Men fortfarande händer ingenting. Inget lyssna på mänskliga åsikter.«

/ Pojke, privilegierat stadsområde

De finska ungdomarna i studien beskriver att påverkan inte är deras jobb. Men om de å andra sidan agerade och försökte påverka beslutsfattare – till exempel genom att delta i en demonstration, så tas det inte på allvar, bland annat för att de är unga. I likhet med sina motsvarigheter i de andra nordiska länderna som vi pratat med, uppger bara ett fåtal av de finska ungdomarna att de är politiskt aktiva eller ens intresserade av politik. Diskussionerna visar däremot att många av ungdomarna har relativt starka politiska åsikter inom olika frågor bland annat kollektivtrafik, diskriminering och jämställdhet.

»Mä en oo koskaan ollu purjeveneek ja en koskaan rapujuhliis. Mä en oo koskaan tehny mitään noist kulttuurisist jutuist, jotka "suomenruotsalaiset tekee". Molemmat mun vanhemmat pitää niit iha ällöttävinä juttuina.«

Suomenruotsalainen tyttö, kaupunki

»I've never been on a yacht, and I've never been to a crayfish party. I've never done any of these cultural things that 'Finland-Swedes do'. Both of my parents feel these things are pretty unpleasant.«

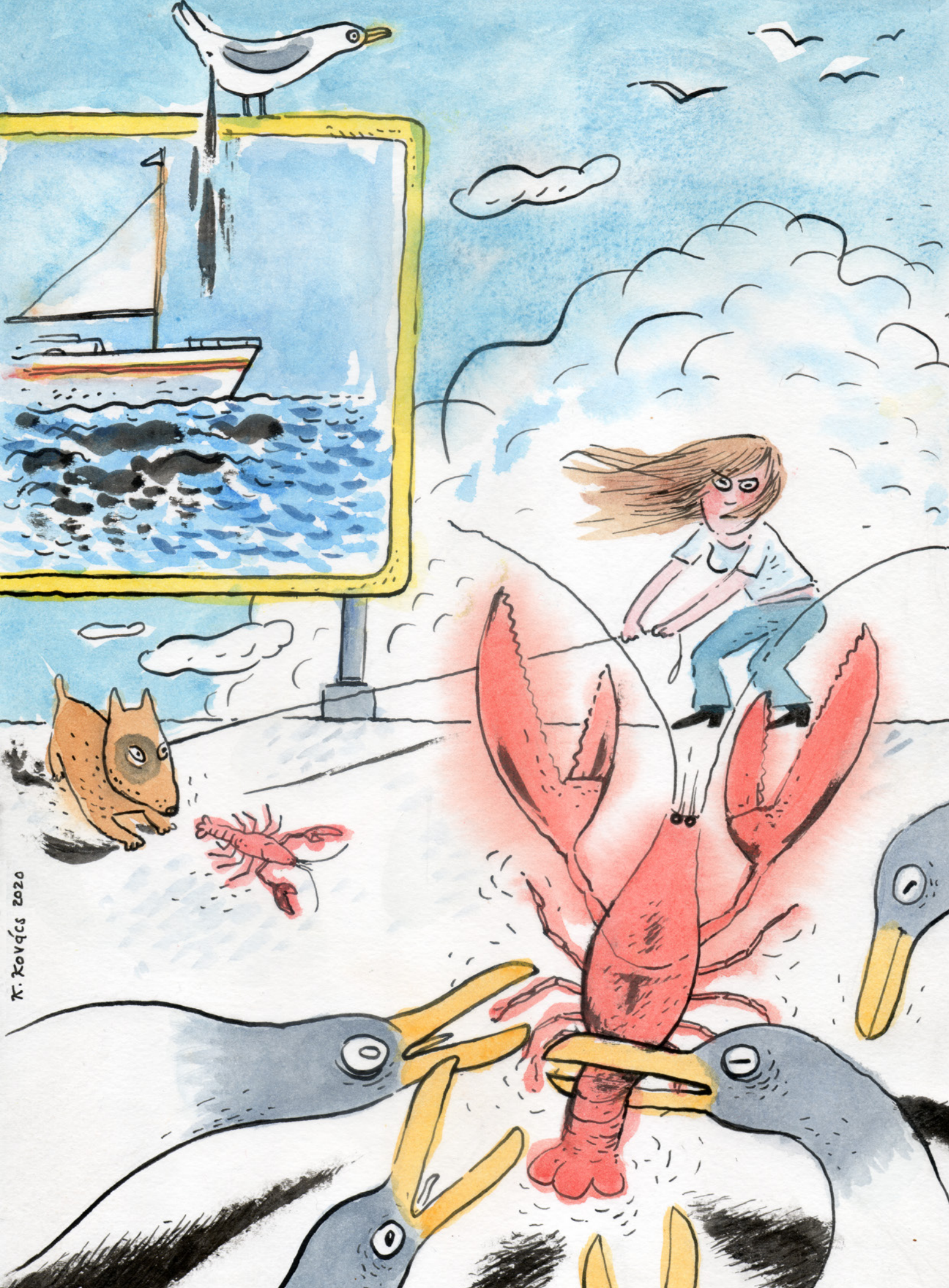
/ Young woman, town

For all Finnish-Swede youths, it is obvious that they are Finns. They are often expected to cope with Finnish not only in everyday situations, such as in the store and at work, but also when they visit e.g. doctors or authorities. Nevertheless, the language and partly also the culture can mean that they often feel that they deviate to some extent from the Finnish-speaking majority population. The positive thing about it is that it can lead to a sense of belonging within the minority.

»Jag har aldrig varit med på en segelbåt och har aldrig varit på en kräftskiva. Jag har aldrig gjort något av dessa kulturella grejer, som 'de finlandssvenska' gör. Båda mina föräldrar anser att det är ganska otäcka saker.«

/ Finlandssvensk tjej, stad

För alla finlandssvenska unga är det självklart att de är finländare. De förväntas ofta göra sig förstådda på finska inte bara i vardagssituationer, såsom i butiken och på jobbet, utan också när de besöker t.ex. läkare eller myndigheter. Ändå kan språket och delvis också kulturen medföra att de ofta känner att de i viss mån avviker från den finskspråkiga majoritetsbefolkningen. Det positiva med det är att det kan medföra samhörighetskänsla inom minoriteten.

Κ. Κονιάς 2020

»Mikä vaikeuttaa meidän ulkomaalaisten sopeutumiseen Suomeen on, et vaik valtio tekis kuin paljo, kotoutumissuunnitelmaa ja yrittäis opettaa kieltä, mut jos kansa ei ole valmis ottaan sua vastaan – ei oo valmis kommunikoimaan sun kanssa, nii et sä pääse siihen kansaan sisään – et pääse heidän kanssaan toimimaan.«

Maahanmuuttajataustainen poika, kaupunki

»What makes integration more difficult for us immigrants here in Finland is that even though the state does all kinds of things, integration plans and language lessons, but the people aren't ready to receive you – they're not ready to communicate with you. So you don't get in, you don't become one of the people – you don't have the opportunity to interact with them.«

/ Young man with immigrant background, town

Young people of foreign origin differ in appearance from the majority population. These youth talk about loud inappropriate comments when they are out on town, but also on the internet and in social media. Some of the young people of foreign origin point out that their opportunities for higher studies and paid work do not always feel equal in comparison with the majority population. But young people with a foreign background also talk more generally about the limited opportunities that exist to integrate into society if the majority of the Finnish population is not willing to include them in their everyday lives.

»Det som försvårar integrationen för oss invandrare här i landet är att fastän staten kan göra hur mycket som helst, integrationsplaner och språkundervisning men om folket inte är färdigt att ta emot dig – inte är färdig att kommunicera med dig. Så då du kommer liksom inte in, inte med bland folket – du får inte möjlighet att agera med dem.«

/ Pojke med invandrarbakgrund, stad

Unga med utländsk bakgrund avviker utseendemässigt från majoritetsbefolkningen. Dessa ungdomar berättar om högljudda påhopp och kommentarer när de rör sig ute på stan, men också på internet och i sociala medier. En del av ungdomarna med utländsk bakgrund berättar att deras möjligheter till högre studier och lönearbete inte alltid känns likvärdiga i jämförelse med majoritetsbefolkningen. Men ungdomarna med utländsk bakgrund talar också mer allmänt om de begränsade möjligheterna som finns att integreras i samhället ifall den finländska majoritetsbefolkningen inte är villig att inkludera dem i sin vardag.

PÄIVÄÄ!

2020
K. Kovács

»Vaikka paljon on hyvin, nii on kuiteski oltava terve, et vois sairastaa. Jos en ois saanu tukee mun perheelt, nii en ois jaksanu hakee sitä tukee, mitä mä sillo tarvitsin.«

Tyttö, kaupunki

»Although lots of things are good, you have to be healthy so that you can be ill nowadays! If my family hadn't supported me, I wouldn't have been able to seek the help I needed.«

/ Young woman, town

The young people describe deficiencies in the health care services. The criticism comes mainly from girls or lgbtq-youths. Their criticism is mainly directed at the long queues at the health care centers, especially against services in mental health care and the high level of requirements to be eligible for the services. Many believe that it takes perseverance and strength to fight for the right to care, you "must be healthy to be able to be sick". Most say that once you have qualified and are eligible for the services, they are of high quality.

»Nå fast mycket är bra, så nu måst' man ju vara frisk för att kunna vara sjuk! Om jag inte sku ha fått stöd av min familj, så int' sku jag ha orkat söka den hjälp som jag då behövde.«

/ Flicka, stad

Ungdomarna beskriver tydliga brister inom sjukvården. Kritiken kommer framför allt från flickor och hbtqi-personer. Kritiken riktar sig i huvudsak mot de långa köerna inom hälso- och sjukvården, särskilt mot tjänster inom den psykiska vården och då den höga kravnivån för att få rätt till behandling. Många menar att det krävs uthållighet och styrka för att kämpa sig till vården man har rätt till, man "måste vara frisk för att kunna vara sjuk". De flesta säger att då man väl kvalat in och får rätt insatser, så är de av hög kvalitet.

K. Kovács 2020

»Noku itel ei oo semmost palavaa tahtoo päästä vaikuttamaa tällasii yleisii asioihi.«

Tyttö, pieni paikkakunta

»Well, personally I don't really have a passionate interest in getting involved and helping to sort out general issues like this.«

/ Young woman, small place

During the discussions, the majority states that they rarely find it particularly necessary to be active in issues that they see as political; many clearly say that they are simply not interested. Some young people believe that it is "a certain type of person" who joins politics; they are persons who share opinions, values and do not welcome dissenters.

»Nå, själv har jag nu åtminstone inte nåt brinnande intresse av att få vara med och bestämma om sånhära allmänna frågor.«

/ Flicka, mindre ort

Under diskussionerna lyfter en majoritet av de finska ungdomarna att de inte upplever det nödvändigt att aktivera sig i politiska frågor. Många säger tydligt att de helt enkelt inte är intresserade. En del av ungdomarna menar att det är "en viss typ av personer" som söker sig till politiken. Personer som sinsemellan delar åsikter, värderingar och inte välkomnar olik-tänkare.

K. Kovács 2020

»Et on kasvanu sellasee et pitää ajatuksensa itellään. Et oon huomannu, et on tosivaikeeta jakaa omii juttuja. Se tuntuu niiku turhalta. Et se on niiku mun juttui ja mä hoidan sen ite.«

Poika, etuoikeutettu kaupunkialue

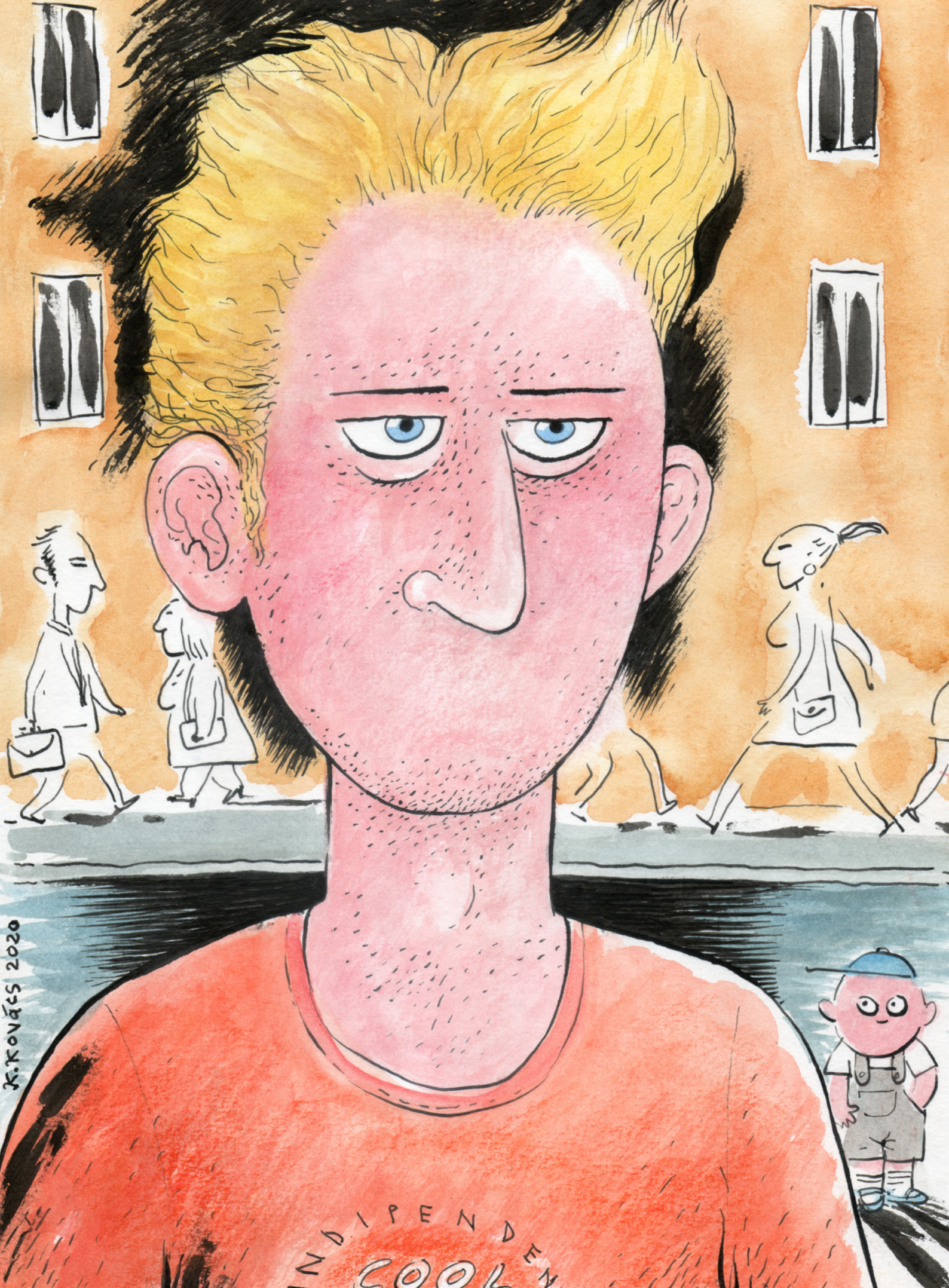

»I grew up with keeping my thoughts to myself. And I've noticed it's really difficult to share my own 'juttui' [thoughts and feelings]. It seems unnecessary, somehow. It's down to me, kind of thing, I'll deal with it myself.«
/ Young man, non-vulnerable city district

Family and parents are important and help out with practical matters, providing advice and information on "adult issues", described as finances and paid work. Many parents, particularly mothers, also offer understanding and mental support when young people feel vulnerable and life is difficult. Some of the young women say that they do not want to trouble their parents too much, while some of the young men describe how they were brought up to "keep their thoughts to themselves".

»Man har vuxit upp med att man håller sina tankar för sig. Så nu har jag märkt att det är jättesvårt att dela med sig av sina egna 'juttui' [funderingar och känslor]. Det känns liksom onödigt. Det är liksom min grej och den sköter jag själv.«
/ Pojke, icke-utsatt stadsdel

Familjen och föräldrarna är viktiga och hjälper till i praktiska ärenden, ger råd och kunskap i "vuxenfrågor", som exempelvis ekonomi och lönearbete. Många föräldrar, särskilt mammor, erbjuder också förståelse och psykiskt stöd när ungdomarna känner sig utsatta och livet känns tungt. Vissa av flickorna ger uttryck för att de inte vill besvära sina föräldrar för mycket. Samtidigt beskriver en del av pojkarna att de uppfostrats till att hålla "sina tankar för sig själva".

K. Kovács 2020

INDEPENDENT
COOL MEN

»Me ollaan ryhmä. Me kuulutaa yhtee. Me ollaan niinku juttu. Ja meil on sellane tosi vahva yhteisfiilis täs ryhmäs.«

Sateenkaarinuori, kaupunki

»We're a team. We belong together. We're a 'thing'. We have an enormous sense of solidarity within our group«
/ Rainbow youth, town

Not feeling part of society is a challenge for democracy. Some Finnish young people mention that they do not belong to or feel involved in any communities. Loneliness is a problem that has received increasing attention in Finnish society in recent years; according to studies, every fifth child or young person suffers from loneliness (see eg THL 2019; Mieli 2019). To counteract loneliness and exclusion, associations and organizations in civil society fulfill an important function for many young people. They create a community, a context, contribute to inclusion and make it possible to meet new people.

»Vi är en grupp. Vi hör ihop. Vi är liksom en grej. Vi har en jättestark samhörighet inom gruppen.«
/ Regnbågsungdom, stad

Att inte känna sig delaktig i samhället är en utmaning för demokratin. Några finska ungdomar nämner att de inte hör till eller känner sig delaktiga i någon del av samhället. Ensamhet är ett problem som under de senaste åren i allt högre grad har uppmärksammats i det finländska samhället; enligt studier lider vart femte barn eller ung av ensamhet (se t.ex. THL 2019; Mieli 2019). För att motverka ensamhet och utanförskap fyller grupper, föreningar och organisationer i det civila samhället en viktig funktion för många unga. De skapar en gemenskap, ett sammanhang, bidrar till inkludering och gör det möjligt att träffa nya människor. Regnbågsungdom används i Finland synonymt med hbtqi-person.

Jonas Wilén

Åland

Jonas Wilén är född 1974, i Mariehamn på Åland. Han har gjort ett 50-tal utställningar med sitt oljemåleri, och publicerar samhällskommenterande bilder varje vecka i tidningen *Nya Åland*. Sommaren 2020 visade han måleri tillsammans med svenske konstnären Ernst Billgren på utställningen "Billgren & Wilén" på Ålands Konstmuseum

Jonas Wilén was born in Mariehamn, Åland in 1974. He has held some 50 exhibitions with his oil paintings and publishes social commentary illustrations each week in the newspaper *Nya Åland*. In the summer of 2020, he showed paintings together with Swedish artist Ernst Billgren at the exhibition "Billgren & Wilén" at the Åland Art Museum.

»Min familj drev en växthusanläggning och min uppväxt i Eckerö på västra Åland präglades av fotboll, tecknande och kojbyggen. Att uttrycka mig i bild kom tidigt och jag ritade hela tiden, och med en farbror som är bildkonstnär och en annan farbror som var dramaturg och författare så fanns det tidigt inspirationskällor för att leva sitt liv i konstens tjänst.«

»My family ran a greenhouse, and my childhood in Eckerö in the western part of Åland was characterised by football, drawing and building tree forts. Expressing myself in pictures came early and I drew all the time, with an uncle who is a visual artist and another uncle who was a playwright and writer, I had early sources of inspiration for living my life in the service of art.«

»Jag ser jättemycket problem med [bussarna]. Det var när jag började lära känna människor i Godby [på landsbygden] och den sista bussen för hem vid fem eller sex på fredagar, så vill man ju vara ute lite längre och vara med kompisar, eller vara till ungdomsgården och sådana saker. Jag hade ingen skjuts hem, så jag måste ju åka bussen hem ... Tycker nog att det skulle kunna finnas någon [busstur] hem senare på kvällen, åtminstone på fredagar eller på helger.«

Tjej, landsbygden/skärgården

»There are loads of problems with [the buses], in my view. When I started to get to know people in Godby [out in the country] and the last bus left at five or six on Fridays, that was when I wanted to stay out a bit longer and spend time with my mates, go out to the youth centre, stuff like that. I couldn't get a lift home, so I had to go on the bus... I think there should be a late [bus] home in the evenings, at least on Fridays or at weekends.«

/ Young women, rural district

The issue of public transport was discussed extensively among the young people from Åland who were included in the study. Neither young people in Mariehamn nor young people living out in the country were happy with the services on offer or the options for getting around on public transport. Young people are often forced to ask friends and family for lifts. In line with results from the study and in cooperation with the Nabo project Åland's provincial government invited Ålandic youths to discuss public transport.

Frågan om kollektivtrafik diskuterades flitigt bland de åländska ungdomarna i studien. Varken unga i Mariehamn eller de som bor på landsbygden var nöjda med turtäthet och möjligheterna att ta sig runt med hjälp av kollektivtrafiken. Unga blir ofta tvingade till att fråga om skjuts från vänner och familj. Efter studien och i samarbete med Nabo bjöd den åländska landskapsregeringen in unga för att diskutera den åländska kollektivtrafiken.

»[Fotbollen] blev lite mera tävlingsinriktad. Det kommer en nivå där dom vill uppgradera ... det blev lite för seriöst för mig då. Det var det här året eller förra året [som jag slutade].«

Kille, Mariehamn

»[The football] started to get a bit more competitive. They reached the point where they wanted to upgrade... and it all became a bit too serious for me at that point. It was this year, or last year [when I stopped playing].«
/ Young man, Mariehamn

According to the people of Åland, most of them were actively involved in sports when they were young but got fed up with it when they reached senior school, so they stopped. Reasons for giving up included finding that the sport was not "their thing", or that the sport had become too competitive. Many of the people who gave up football have carried on playing with their friends during their time off, or as part of an amateur team.

Enligt ålänningarna har de flesta varit aktiva i en idrott under unga år men ledsnat under högstadieåldern och slutat. Som orsaker till att sluta nämns att idrottsgrenen inte var "deras grej" eller att idrotten blev för tävlingsinriktad. Många av de som slutat inom fotbollen har fortsatt spela med kompisar på fritiden eller i ett korplag.

»Det var väldigt länge som jag hade [klockan] åtta som jag skulle vara hemma, även i högstadiet. Jag kände mig nog lite halvt utsatt när mina kompisar var uppe till elva-tolv... Det var för mitt eget bästa, jag förstår det nu, men då var jag lite bitter på det.«

Tjej, landsbygden/skärgården

»I had to be home by eight for a very long time, even when I was in senior school. I felt a bit hard done by when my mates were all up until eleven or twelve... It was for my own good, I realise that now, but at the time I was a bit cheesed off about it.«

/ Young woman, countryside/archipelago

According to the young people interviewed, they are allowed to make their own decisions on what time they get home at night. At the same time, the young people are aware that they need to get home on time, at least on week-day evenings, so that they have enough energy for school. Family practices may differ when it comes to timings when students reach senior school age, and this can create a sense of unfairness among young people.

Enligt de intervjuade ungdomarna får de själva bestämma vilken tid de kommer hem på kvällarna. Samtidigt är ungdomarna medvetna om att de behöver komma hem i tid, åtminstone på vardagskvällar, för att orka i skolan. I högstadieåldern kan det finnas olika praxis i familjerna kring hemkomsttiderna, vilket kan skapa en känsla av orättvisa bland unga.

»Man träffar otroligt mycket nya personer på nätet. Man lär i princip känna dom även fast man aldrig har träffat dom så här in person. Man känner dom ändå. För man spelar med dom flera dagar i veckan, man snackar med dom – virtuell vänskap, kan man säga... Det är som att man umgås fast man bara sitter och pratar.«

Kille, landsbygden/skärgården

»You meet so many new people online. You pretty much get to know them even though you've never met them in person. You know them anyway. Because you play games with them several days a week, you chat to them – virtual friendship, you could say ... It's like spending time with them, even though you're just sitting and chatting.«
/ Young man, countryside/archipelago

Young immigrants can find it difficult to form a sense of affiliation to Åland. A number of the young immigrants stated that they are not naturally perceived or treated as locals even though they have lived on Åland for a long time. A number of the young people said that they feel a sense of affiliation to online communities, where getting to know new people is frequently easy.

Unga som flyttat till Åland beskriver att det kan vara svårt att komma in i gemenskapen och känna tillhörighet. Flera av de inflyttade ungdomarna konstaterar att det inte är självklart att man upplevs eller blir bemött som en ålänning trots att man bott länge på Åland. Flera av ungdomarna uppger att de känner tillhörighet till nätgemenskaper, där det ofta är lätt att lära känna nya människor.

Fabian Göranson

Sverige

Fabian Göranson föddes 1978 i Stockholm. Han arbetar som serietecknare och illustratör. Han är aktuell med barnboksserierna *Hokus Pokus* och *Sveriges fantastiska historia*. 2019 belönades hans grafiska roman *Drömmen om Europa* med Urhunden-priset för årets bästa seriebok.

Fabian Göranson was born in Stockholm in 1978. He works as a cartoonist and illustrator. He is currently working on the children's book series *Hokus Pokus* and *Sveriges fantastiska historia* (Sweden's Fantastic History). In 2019, his graphic novel *Drömmen om Europa* (The Dream of Europe) won the Urhunden Prize for best comic album of the year.

»Jag växte upp som introvert ensam barn i en stor sekelskiftesvilla i Saltsjöbaden utanför Stockholm. I tonåren flydde jag in till stan för att hänge mig åt politisk aktivism, levande rollspel och ihärdig cigarettökning. Så småningom kom jag på att sekelskiftesvillan var väldigt bra att ha storslagna, dekadenta maskeradfester i.«

»I grew up as an introverted only child in a large turn-of-the-century house in Saltsjöbaden outside Stockholm. In my teens, I escaped to the city to indulge in political activism, live role-playing and persistent cigarette smoking. Eventually, I found that the turn-of-the-century house was a great place to have grand, decadent masquerade parties.«

»'Har du kniv i strumpan, eller?' Jättemånga som jag pratat med som kommer från [andra orter i regionen], de bara 'vi har hört, det är värsta gangsterstället [där ni bor]'. Man bara 'ja, verkligen'. Men det har blivit så. Det är vårt rykte nu. – Ja. Men det blir som tidningar och sånt skriver, bara dåligt.«

Tjejer, landsbygd

»'Do you have a knife in your sock?' Loads of people that I've talked to who come from [other places in the region], they just tell me 'we've heard [that place where you live] is really terrible for gangsters'. 'Mm, really'. That's the usual response. That's just the way it is. That's the reputation we have now. – Yes. But it's like you see in the papers and things, just bad. « / Young women, rural district

Negative reputations and concepts of places where young people live are emphasised as a problem in both rural areas and vulnerable areas. The negative notions held by other people, as described by our participants, resemble one another – gloom, crime and the fact that anyone who can move away from the area – and are common features. The negative reputations of the place and the people who live there affect our participants in different ways. Some people describe a resignation, a feeling that others are looking down on them, while others describe a desire for revenge, a sense of local solidarity in combination with a desire to disprove the prejudices.

Negativa rykten och föreställningar om orten där unga bor lyfts som ett problem både på landsbygden och i de utsatta områdena. De negativa föreställningar som deltagarna beskriver att andra har om deras ort liknar varandra – tristess, kriminalitet och att de som kan flyttar därifrån – är gemensamma drag. De negativa ryktena om orten och de som bor där påverkar deltagarna på olika sätt. Vissa beskriver en uppgivenhet och en känsla av att andra ser ned på dem, andra beskriver en revanschlust, en sammanhållning på orten i kombination med en vilja att motbevisa fördomarna.

»För alltså jag ... det är mitt sätt. Jag gillar att vara med folk som jag tycker om. Folk och människor och så. Men i min ort finns det ingenting. Man kan säga att ... jo, det är typ som fängelse på riktigt. Det känns så för mig, man kan inte göra någonting. Jag sitter hela tiden hemma och så. Men det finns ingenting att göra här heller, så ...«

Ensamkommande kille, glesbygd

»Because I ... that's how I do things. I like being with people that I like. All kinds of people. But there's nothing in my village. You could say ... okay, it's kind of like prison. That's how it feels to me, there's nothing I can do about it. I just spend all my time at home. But there's nothing to do here, so...« / Unaccompanied young man, sparsely populated area

A number of unaccompanied young immigrant men in sparsely populated areas say that the lack of public transport is particularly problematic for them. They have no access to cars, and describe how they feel imprisoned. These young people find themselves in very strained financial situations. They feel it is difficult to live on so little money. They need to shop in a town where the prices are lower than in their own village so that they have enough money just for the bare necessities. But getting to the nearest town and back the same day can be difficult, given the way public transport is at weekends.

Några ensamkommande killar i glesbygden berättar att bristen på kollektivtrafik är särskilt problematisk för dem. De har inte tillgång till bil och beskriver att de känner sig fängslade vid orten. Det är unga som har en mycket ansträngd ekonomisk situation. Det upplevs svårt att leva på så lite pengar. För att pengarna ska räcka ens till det allra nödvändigaste behöver de handla i en stad där priserna är lägre än i deras egen ort. Men på helgen kan det vara svårt att ta sig in till stan och hem igen med kollektivtrafiken.

» -Just politik, för mig känns jätte-komplicerat. När man säger 'politik' då är det, ja ... det är som att kunna en hel bibel, känns det som. [...] För nu om man som ung ska bli riktigt insatt så är det väl att gå in i något parti. Och hur ska man kunna välja parti om man inte är insatt från början?«

Tjej, mellanstor stad

»– Politics seem really complicated to me. If you say 'politics', it's like... It's like knowing all the Bible, you know? [...] Because for young people to really familiarise themselves with it, they have to join a party. And how can you choose a party if you're not familiar with everything?«
/ Young woman, medium-sized town

Young people in the Swedish study discuss matters of a political nature, but the participants do not interpret the questions as relating to politics. When the participants use the term "politics", they are referring to party politics, which they feel is both difficult and uninteresting. For them, being interested in politics appears to involve keeping track of what the various parties think. Their own visions of how society should be are something else, not politics. These visions are not something they make a habit of discussing with others either, and a number of them say that they wish they had more opportunities to talk about such things with other young people.

Unga i den svenska studien diskuterar frågor av politisk natur, men frågorna tolkas inte som politik av deltagarna. När deltagarna använder begreppet politik syftar de på partipolitik och det upplevs som både svårt och ointressant. Att vara intresserad av politik verkar för dem innebära att hålla koll på vad de olika partierna tycker. Deras egna visioner om hur samhället borde vara är någonting annat, inte politik. De visionerna är heller inte något de brukar diskutera med andra och flera uppger att de önskar att de oftare skulle få tillfälle att prata om sådana saker med andra unga.

KOMMUNEN

»Jag bor på två ställen, och ett ställe är mitt i stan. Och jag känner mig hemma där, men ändå så är det ganska så här att jag inte riktigt trivs där. Eller det är ganska osäkert område, om man säger så, att bo precis mitt i stan. Jag har blivit slagen typ en gata bredvid från min port, trakasserad och ... ja, så, så jag känner mig inte så trygg i det området direkt. Och jag bär alltid med mig försvarsspray om jag går ut senare än klockan nio. Men annars så är det ett väldigt bra ställe att bo på tycker jag.«

Hbtqi-person, mellanstor stad

»I live in two places, one of them is in the middle of town. And I feel at home there, but even so I don't really feel like I belong there. Living in the middle of town seems quite unsafe, if I can put it like that. I've been attacked on the road next to my door, I've been harassed... So yes, you could say I don't feel all that secure in the area. And I always carry defence spray if I go out after 9pm. Otherwise it's a really nice place to live, I think.«

/ LGBTQ person, medium-sized town

Some young people have mixed feelings about the place where they live. For them, the area where they live is not associated with security and warmth. At the same time, few young people mention threats and violence occurring in the place where they live. This can be compared with national figures from the youth survey, which show that between one in seven and one in eight young people has been subjected to threats or violence over the last six months. The percentage of young people subjected to violence is higher among young men in rural areas than among young men elsewhere.

Några unga har blandade känslor inför platsen de bor på. För dem förknippas bostadsområdet inte främst med trygghet och värme. Samtidigt är det få unga som nämner att hot och våld förekommer där de bor. Detta kan jämföras med nationella siffror från MUCF:s nationella ungdomsenkät som visar att mellan var sjunde och var åttonde ung person under de senaste sex månaderna blivit utsatt för hot eller våld. Andelen som blivit utsatta för hot är högre bland killar i landsbygd än bland killar i övriga områden.

»- Om man inte faller in i normen så...

- Ja, precis.

- Så fort det är någon som sticker ut [så] ska alla stå och peka på den och det är någon som kommer [att] gå fram och slå till slut.«

Killar, landsbygd

»- If you don't fall in with the norm ...

- Yes, exactly.

- As soon as somebody stands out, everybody has to stand and point at them, and in the end somebody goes up to them and smacks them.«

/ Young men, rural area

Vulnerability takes many forms. For some young people, this means not being a "real young woman" or a "real young man" in the eyes of their peers; in other words, not being sufficiently feminine, or sufficiently masculine. Others can end up vulnerable if they listen to the wrong music, are too good at school or not good enough at school, talk too much or not enough, have too many opinions, are too nerdy, wear the wrong clothes, like the wrong leisure activities or have a bad reputation that they are unable to get rid of. The participants' discussions imply that there is always something that young people can be abused or bullied as soon as they breach the norms relating to how young people should act and behave.

Utsatthet tar sig många uttryck, för vissa unga handlar det om att inte vara en "riktig tjej" eller "riktig kille", det vill säga att inte vara tillräckligt feminin eller tillräckligt maskulin i sina jämnårigas ögon. För andra handlar det exempelvis om att lyssna på fel musik, vara för bra i skolan eller för dålig i skolan, vara för tyst eller prata för mycket, ha för mycket åsikter, vara för tontig, ha fel klädstil, fel fritidsintressen eller att vid något tillfälle ha fått dåligt rykte som sedan hänger kvar. Deltagarnas diskussioner ger intryck av att det alltid finns något som de unga kan bli kränkta eller mobbade för, så fort de bryter mot normerna för hur en ung person ska vara och bete sig.

KORV KIOSK

MAM
M7

»Alltså jag älskar stan men jag hatar... inte alla, men jag hatar folket där, de flesta. Jag tror det är därför det är tryggt här i (min ort], för det är så här... alltså jag älskar den där känslan när man åker förbi [plats nära city] till [plats närmare hemorten], då känner jag mig hemma.«

Tjej, utsatt område

»Well, I love town but I hate... Not everybody, but I hate most of the people there. I think that's why I feel safe here in (my village], because it's ... I love the feeling you get when you drive past (place near the city] on the way to (place closer to home], that's when I feel I'm at home.«
/ Young woman, vulnerable area

Young people's everyday tales from towns and cities visualise how quickly and easily they can get around town. In vulnerable areas, participants describe how they feel a sense of belonging to their own public transport route. They state on a number of occasions that their public transport route is a secure place where they can relax after the insecurity they experience in other areas (with higher socio-economic standards) and feel at home.

Ungas vardagsberättelser från städer visualiserar hur snabbt och enkelt de kan transportera sig i staden. I utsatta områden beskriver deltagare att de känner hemhörighet med den egna kollektivtrafiklinjen. De nämner vid flera tillfällen att deras kollektivtrafiklinje är en trygg plats där de kan pusta ut från otryggheten i andra områden (med högre socioekonomisk standard) och känna sig hemma.

HAR DE
ALDRIG SETT EN
KEPS FÖRUT?

**» - Vi har typ alla förutsättningar för att kunna göra det vi vill. Vi kan åka in till stan, det tar inte alls lång tid. Man kan gå på promenader, det finns mycket promenadvägar och så.
- Man kan, vi har typ nära till allt också. Om jag skulle vilja börja på parkour så skulle jag kunna hitta parkourlektioner här, för att det finns, liksom.«**

Tjejer, privilegierat område

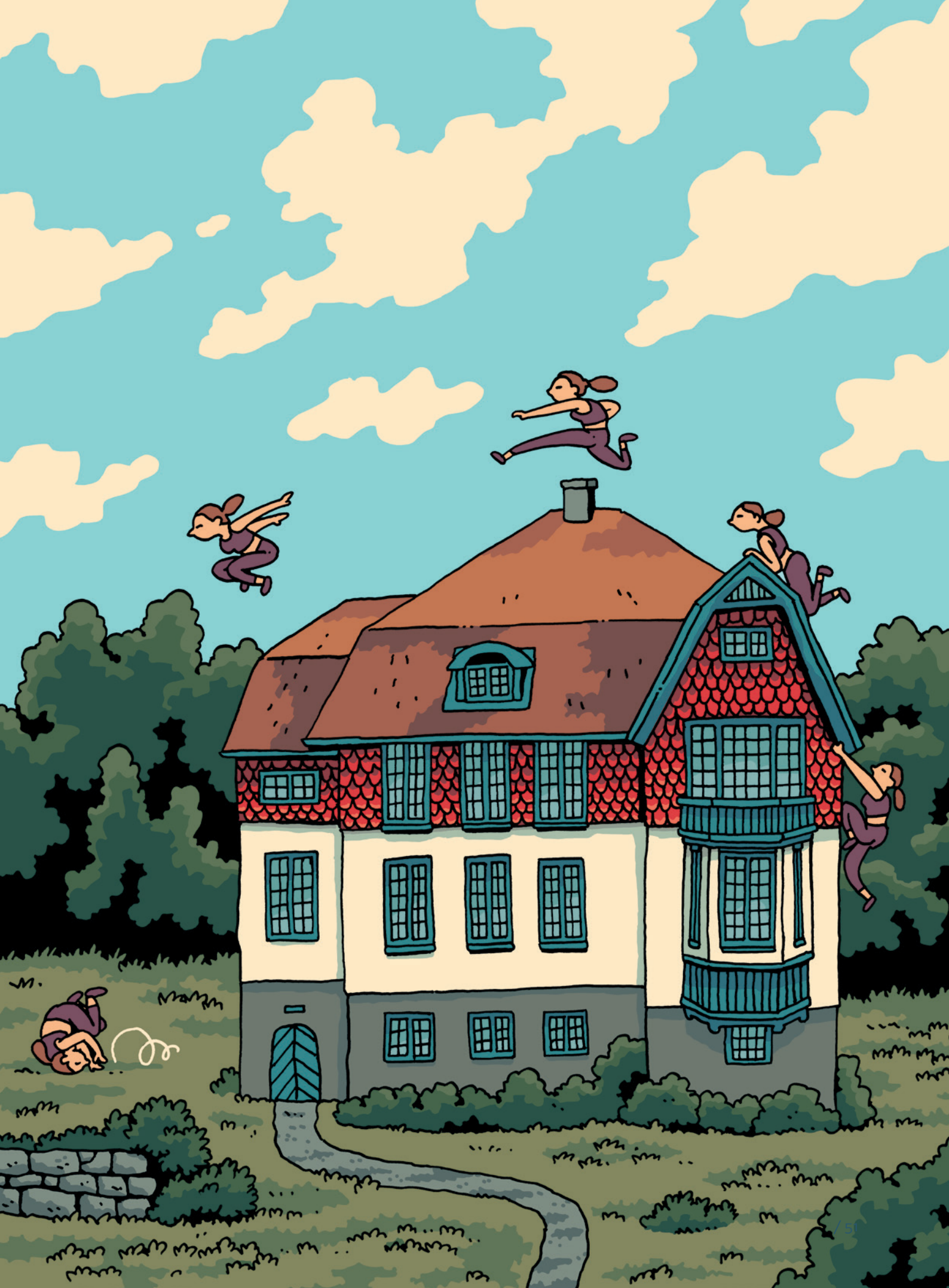

»- We have all kinds of opportunities to do the things we want to do. We can head into town, it doesn't take long at all. We can go for walks, there are loads of places to walk.
- We can, we're pretty close to everything. If I wanted to start parkour, I could find parkour lessons here because somebody will be offering them.«

/ Young women, privileged area

Access to leisure activities in which young people want to become involved varies enormously depending on where young people grow up. The options may seem endless in privileged areas, while young people living in rural areas have to adapt to what is on offer. In rural areas this works for young people who are interested in these things, such as the major sports or the church. Young people with other interests find it more difficult to make the most of meaningful leisure time.

Unga från olika geografiska platser berättar om olika möjligheter på fritiden – i privilegierade områden kan möjligheterna verka oändliga – medan unga som bor på landsbygden får anpassa sig till det som erbjuds. På landsbygden fungerar det för unga som är intresserade av just dessa saker, exempelvis de större idrotterna eller kyrkan. För unga med andra intressen är det svårare att tillgodogöra sig en meningsfull fritid.

»Och det är så här, man går inte ens till vårdcentralen. Jag hatar att gå till vårdcentralen. [...] Så jag ger mig själv en egen diagnos, för det är så här, om man går dit kommer de säga till mig att 'Du är bara förkyld'.«

Tjejer, utsatt område

»I don't even go to the clinic, that's just the way it is. I hate going to the clinic. [...] So I diagnose my own problems. Because if I go there, they'll just end up telling me 'it's just a cold'.« / Young woman, vulnerable area

Some young people are disappointed by health and medical care, or worried about it. Others feel it is good. In vulnerable areas, young people are mostly dissatisfied with how they are treated. They feel that the healthcare service does not take their illnesses and injuries seriously. We have heard tales about staff at clinics seeming to have no interest in examining and helping them. Instead, they feel that the staff want to get rid of them as quickly as possible. Others state that test results have gone missing, or they have had to nag for their results from examinations.

Vissa unga är både besvikna eller oroliga över hälso- och sjukvården. Andra upplever att allt är bra. I utsatta områden rör ungas missnöje främst bemötandet. De upplever att vården inte tar deras sjukdomar och skador på allvar. De berättar om när personal på vårdcentralen inte verkar intresserade av att undersöka och hjälpa dem. Istället upplever de att personalen vill bli av med dem så fort som möjligt. Andra vittnar om att testresultat försvunnit eller att de måste tjata för att få reda på resultat från undersökningar.

TROPISK SJUKDOM?
DET RÄCKER NOG MED ATT
DU TAR EN IPREN.

Inga Sætre

Norge

Inga Saetre föddes 1978 i Lillehammer. Hon har gett ut flera serieböcker, bland annat *Fallteknikk* (2011) och *Det finnes en død etter livet* (2018). 2021 hade filmen *Ninjababy* premiär, som bygger på serieboken *Fallteknikk*. Inga Saetre har gjort animationerna till filmen och skrivit manuset tillsammans med Yngvild Sve Flikke och Johan Fasting.

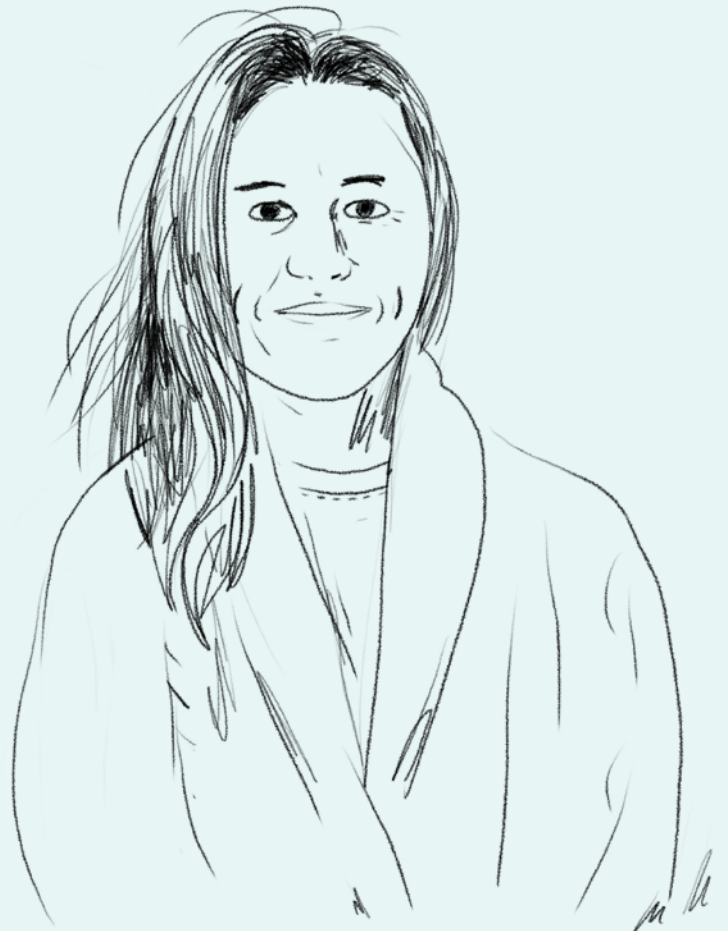
Inga Saetre was born in Lillehammer in 1978. She has published several comic albums, including *Fallteknikk* (The Art of Falling) (2011) and *Det finnes en død etter livet* (There is Death after Life) (2018). The film *Ninjababy*, based on the comic album *Fallteknikk*, premiered in 2021. Inga Saetre created the animations for the film and wrote the script together with Yngvild Sve Flikke and Johan Fasting.

»Jag växte upp på landet och var kanske inte särskilt social i grundskolan, men var mycket i skogen och med min hund Asko. Förutom att rita, måla och skriva berättelser på en PC spelade jag althorn och piano. Jag slog också dank, blev uttråkad, lyssnade mycket på musik och tittade naturligtvis på TV. Efter högstadiet började jag musiklinjen på gymnasiet, och det var jättebra.«

»I grew up in the countryside and was perhaps not very social in primary school. I spent a lot of time in the woods with my dog Asko. Besides drawing, painting and writing stories on a PC, I played the tenor horn and piano. I also loafed about, was bored, listened to a lot of music and of course watched TV. After secondary school, I started the music programme at high school and it was great.«

»Det er en liten by og jeg tror at alle kjenner alle. Litt sånn at alle vet hvem alle er, til et visst punkt [...] Alle vet hvem alle er uten faktisk å kjenne dem personlig. For handlinger sprer seg som ild på tørt gress.«

Jente, mellomstor by

»It is a small town, and I think everybody knows everybody else. Everybody knows everybody, you could say, up to a point [...] Everybody knows who everybody is without actually knowing them personally. Because rumours spread like wildfire.«

/ Young woman, medium-sized town

The majority of young Norwegian people who took part in the study said that they feel a sense of belonging to the place where they live. A number of young people from small places mentioned that even if they do not know an older person in their village, they know their children or grandchildren. The fact that "everybody knows everybody" is repeated in the descriptions. All the young people in the survey, regardless of their geographical locations, explain that most of their acquaintances outside the family were established through school and organised leisure activities.

»Det är en liten stad och jag tror att alla känner alla. Lite sådär att alla vet vilka alla är, mer eller mindre [...] Alla vet vilka alla är utan att faktiskt känna dem personligen. Handlingar sprider sig som en löpeld.«

/ Ung kvinna, storstad

De allra flesta norska ungdomarna som deltog i studien säger att de känner tillhörighet till platsen där de bor. Flera unga från små orter berättar att, även om de inte vet vem en äldre person på orten är, så känner de till deras barn eller barnbarn. Att "alla känner alla" upprepas i berättelserna. Alla unga i undersökningen, oavsett geografisk plats, berättar att de flesta bekansnader de har utanför familjen har etablerats genom skolan och organiserade fritidsaktiviteter.

»Gutt 1: Kanskje en fra vestkanten. En etnisk norsk ungdom. Hvis han var dratt der ned [en bydel på Ostkanten] så kanskje han ville føle seg litt utrygg [...] Hvis en person er fra vestkanten, sånn ordentlig fra vestkanten ... for du ser jo han er fra vestkanten ...

Gutt 2: For vi har fordommer over for dem og de har fordom mer om oss. Vi tenker sånn at de er pappagutter og sånn, ikke sant. Hvis en sånn pappagutt var kommet her, sånn håret bakover og poloskjorte og ur, da hadde han fått blick, selvfølgelig.«

To gutter, ikke-privilegert bydel, Oslo

»Young man 1: Maybe somebody from the west side of town. A young ethnic Norwegian person. He might feel a bit unsafe if he's headed down there (a district on the east side of town) [...] If somebody is from the west side of town, somebody whose neat and tidy, from the west side ... You can see he's from the west side of town ...

Young man 2: Because we're prejudiced against them, and they're prejudiced more against us. We think they're rich kids and things, you know? If that kind of rich kid were to come here, wearing his polo shirt and his watch and with his hair brushed back, he'd attract attention, obviously.«

/ Two young men, non-privileged urban district, Oslo

The place where young people live or where they go to school is an important indicator of status with regard to how others view them. Students who attend any of the schools in Oslo that require high grades in order to attend are automatically viewed as cleverer than students who go to school in the non-privileged areas. Similarly, young people from non-privilege districts state that people judge them. They feel that their neighbourhoods and the people living there are viewed as a threat to people from other parts of the city. The perception that their district is associated with crime and bad behaviour is a strong symbol that the young people largely relate to in their daily lives.

»Kille 1: Kanske en från västsidan. En etniskt norsk ungdom. Om han hade gett sig ner till (stadsdel på ostsidan] kanskje han skulle känna sig lite otrygg [...] Om en person är från västsidan, du vet på riktigt... för det syns ju att han är från västsidan ...

Kille 2: För vi har fördomar om dom och dom har fördomar om oss. Vi tänker ju att de är brats. Om en sån brat kommer hit med backslick och poloskjorta och klocka skulle han såklart få blickar.«

/ Två killar från en icke-privilegierad stadsdel i Oslo

Platsen som unga bor på eller var de går i skolan är en viktig statusmarkör när det gäller hur andra ser på dig. En elev som går vid en av skolorna i Oslo med höga betygskrav ses automatiskt som smartare än de som går i skolan i de icke-privilegierade områdena. På liknande sätt uttrycker ungdomar från icke-privilegierade distrikt att de möts av stigmatiserande blickar. De upplever att deras grannskap och människor som bor där ses som ett hot mot människor som kommer från andra stadsdelar. Upplevelsen att deras distrikt är förknippat med brott och dåligt beteende framstår som en stark symbolik som ungdomarna till stor del förhåller sig till i vardagen.

HVEM ER DE DER, 'A?

HAR DE GÅTT SEG BORT, ELLER?

Carl

**»Jente: Jeg tror at det vanskelig å komme inn i gruppa vår.
Gutt 1: Man skal ha stort sett samme interesse for å være i vår gruppe.**

Jente: Men ikke bare interesser, man skal være samme type person også.

Gutt 1: Ja, men vi har noen få temaer vi kun snakker om.

Jente: Ja. Er man ikke interessert i snøscooter og klarer man ikke å være med i den samtalen, så er det vanskelig.

Gutt 2: Men det er også noen som bare ikke vil være en del av gruppa.«

En jente og to gutter, liten by

»Young woman: I think it's hard to get into our group.
Young man 1: You pretty much have to share our interests if you're going to be part of our group.

Young woman: Not just our interests, though. You have to be the same type of person as well.

Young man 1: Yes, but there are a few topics that we just talk about.

Young woman: That's right. It's hard if you're not interested in snowmobiles and can't keep up with a conversation on those.

Young man 2: But some people just don't want to be part of the group, either.«

/ One young woman and two young men, small town

Regardless of where they live, young Norwegian people say that their circle of friends is a very key part of their lives, and an important community for them. Hanging out with friends at school or for fun is the most common activity referred to by the young people. However, some of the young people say they do not feel they have a stable group of friends that they spend time with on a daily basis. The young people describe the shortage of friends as a major loss, and state that this is a key factor contributing enormously to a sense of exclusion in society.

»Tjej: Jag tror att det är svårt att komma in i vårt gäng.
Kille 1: Man ska ha i stort sett samma intresse för att vara med i vårt gäng.

Tjej: Men inte bara intressen, man ska även vara samma typ av person.

Kille 1: Ja, men vi har några teman vi pratar om.

Tjej: Ja. Är man inte intresserad av snöskoter och kan man inte hänga med i samtalet blir det svårt.

Kille 2: Men det finns också dom som inte vill vara en del av gänget.«

/ En tjej och två killar, liten stad

Oavsett bostadsort berättar norska ungdomar att de upplever kretsen av vänner som en mycket central del i deras liv och en viktig gemenskap. Att hänga med vänner i skolan eller på fritiden är den vanligaste aktiviteten ungdomar pratar om. Men det finns också några unga som säger att de inte upplever att de har en stabil grupp av vänner som de umgås med i vardagen. Ungdomarna beskriver bristen på vänner som en stor saknad och att detta är en nyckelfaktor som är starkt bidragande till känslan av utanförskap i samhället.

JEG TROR DET ER VANSKELIG Å
KOMME INN I GRUPPA VÅR.

MAN SKAL STORT SETT HA SAMME
INTERESSE FOR Å VÆRE I
VÅR GRUPPE

MEN IKKE BARE SAMME
INTERESSE, MAN SKAL OGSÅ
VÆRE SAMME TYPE PERSON

JÅ, MEN VI HAR NOEN FÅ
TEMAER VI KUN SNAKKER OM.

JÅ, ER MAN IKKE INTERESSERT
I SNØSCOOTER OG KLARER MAN
IKKE VÆRE MED I SAMTALEN VÅR,
SÅ ER DET VANSKELIG

MEN DET ER OGSÅ NOEN SOM BARE
IKKE VIL VÆRE DEL AV GRUPPA.

»Ja ja. Men jeg liker å jobbe for mine egne penger. Jeg kan få det jeg trenger hjemme, men jeg synes det er bedre å jobbe for det man trenger selv.«

Gutt, ikke-privilegert, Oslo

»Yeah, sure. But I like working and earning my own money. I can get what I need at home, but I think it's better to work for what you need.«

/ Young man, non-privileged, Oslo

More or less all the young people who participated in the Norwegian study said that they have major opportunities to influence their own lives. They participate in their families' planning and have an influence over their own lives.

Young men experience greater freedom than young women. The young people state that young women have more rules to abide by, such as when they have to be home by or how often they should contact their parents. In these discussions, the difference was linked to anxiety regarding the well-being of the young women and the fact that it is assumed that the young men can look after themselves.

»Ja ja. Men jeg gillar att jobba ihop mina egna pengar. Jag kan få det jag behöver hemma men jag tycker att det är bättre att jobba för det man själv behöver.«

/ Kille, icke-privilegierad, Oslo

I stort sett alla unga som deltog i den norska studien berättar att de har stora möjligheter att påverka sitt eget liv. De är delaktiga i familjens planering och har inflytande över sitt eget liv.

Unga killar upplever en större frihet än tjejer. Ungdomarna uppger att flickor har fler regler att förhålla sig till som när de ska vara hemma eller hur ofta de ska höra av sig till föräldrarna. I samtalen kopplas skillnaden till oro för flickornas välbefinnande och att killarna antas kunna reda sig själva.

»Man velger jo selv hva man gjør i fritiden og jeg har jo selv valgt en skole med et høyt nivå hvor jeg vet at det er mye skolearbeide å gjøre, men det kunne være godt at det ikke alltid var så store mengder [skolearbeid] og at man hadde mer tid til andre ting.«

Jente, privilegert bydel, Oslo

»You decide for yourself what you want to do in your leisure time, and personally I chose a high-level school where I know there's a lot of schoolwork to do, but it would be nice to have more time to do other things and not always have to do such a lot [of schoolwork].«

/ Young woman, privileged urban district, Oslo

Many of the young Norwegian people say that they rarely have time to do all the things they want to do, they often have to choose between different leisure activities. The young people say they have a lot to do in a hectic day-to-day life, and that they often find they have to opt out of activities due to time pressure.

A number of young people also say that demands on them in terms of sporting performance are too high, which means they are found not to be good enough or have to train so many hours a week that it impacts on other leisure activities or schoolwork. According to a number of young people, emphasis on elite sports at an early stage means that it is common for young people to give up sports as early as Year 8.

»Man väljer ju själv vad man gör på fritiden och jag har ju själv valt en skola med en hög nivå där jag vet att man behöver göra mycket skolarbete, men det hade varit skönt att inte alltid ha så mycket [skolarbete] och att man hade haft mer tid till annat.«

/ Tjej, privilegierad stadsdel, Oslo

Många av de norska ungdomarna säger att de sällan har tid till allt som de önskar att göra, de måste ofta välja mellan olika fritidsaktiviteter. Ungdomarna ger uttryck för att de har mycket att göra i en hektisk vardag, och att de ofta upplever att de måste välja bort aktiviteter på grund av tidspress.

Flera unga säger också att kravet på dem att prestera inom idrotten blir för höga, det gör att de inte bedöms vara tillräckligt bra eller att de måste träna så många timmar i veckan att det går ut över andra fritidsaktiviteter eller skolarbete. Tidig elitsatsning gör enligt flera unga att det är vanligt att sluta idrotta redan i 8:e klass.

**»Gutt 1: Vi bor i et bra land.
Vi bor i en bra by. Jeg har ikke
en spesielt rik familie, men jeg
har en spesielt høyt utdannet
familie, så jeg har gode muligheter.
Gutt 2: Jeg tror at jeg har bedre
muligheter enn de aller fleste.«**

To gutter, privilegert bydel, Oslo

»Young man 1: We live in a good country. We live in a good town. My family isn't particularly rich, but my family is particularly well educated, so I have good opportunities.
Young man 2: I think I have better opportunities than most people.«

/ Two young men, privileged urban district, Oslo

Most of the young people feel in general that they have the same opportunities as other young people in Norway in terms of education. However, young people from privileged districts in the capital and young people attending upper secondary school in a privileged district stand out clearly. Almost all of these young people say that they feel they have better or much better opportunities than other young people. Most of them emphasise the fact that they come from rich families and that their parents are educated to a high level.

»Kille 1: Vi bor i ett bra land. Vi bor i en bra stad. Min familj är inte särskilt rik men dom är väldigt högt utbildade, så jag har goda förutsättningar.

Kille 2: Jag tror att jag har bättre möjligheter än de allra flesta.«

/ Två killar, privilegierad stadsdel, Oslo

De flesta ungdomarna i studien upplever i allmänhet att de har samma utbildningsmöjligheter som andra ungdomar i Norge. En grupp som tydligt urskiljer sig är ungdomar från privilegierade stadsdelar i storstaden och ungdomar som går på gymnasiet i ett privilegierat distrikt. Nästan alla dessa unga berättar att de upplever sig ha bättre eller mycket bättre möjligheter än andra unga. De flesta betonar att de kommer från rika familjer och att föräldrarna har hög utbildningsnivå.

VI BOR I ET BRA LAND.
VI BOR I EN BRA BY. JEG HAR
IKKE EN SPESIELT RIK FAMILIE,
MEN JEG HAR EN SPESIELT HØYT
UTDANNET FAMILIE, SÅ JEG HAR
GODE MULIGHETER.

JEG TROR AT JEG HAR
BEDRE MULIGHETER ENN
DE ALLER FLESTE.

»Nå er jeg veldig privilegert. Jeg er etnisk norsk. Jeg er hvit. Det i seg selv gjør jo en privilegert. Men jeg, og så godt som alle andre jenter, har vært utsatt for seksuelle overgrep.«

Jente, mellomstor by

»I'm extremely privileged, really. I'm an ethnic Norwegian. I'm white. That in itself makes me privileged. But I've been subjected to sexual abuse, just like more or less every other girl.«

/ Young woman, medium-sized town

The majority of young Norwegian women say that they have had no negative experiences relating to their gender, in general terms. However, when asked whether they have experienced harassment at parties or in town, many of the young women say that they have experienced unpleasant sexist innuendo and comments. Most of the young women say they feel that this is entirely normal and something that all women and girls experience. The young women are subjected – mainly by men – to actions that can be categorised as sexual harassment, but most of the young women do not interpret these actions as such.

»Nu är jag väldigt privilegierad. Jag är etniskt norsk. Jag är vit. Det i sig gör ju att man är privilegierad. Men jag, och så gott som alla andra tjejer, har varit utsatta för sexuella övergrepp.«

/ Tjej, mellanstor stad

Majoriteten av de norska tjejerna säger att de inte har upplevt något negativt relaterat till deras kön, när det diskuteras i allmänna termer. På frågan om de unga kvinnorna har upplevt trakasserier på fester eller i staden säger många att de har upplevt fula sexistiska anspelningar och kommentarer. De allra flesta flickorna och unga kvinnorna förklarar att de tror att detta är helt normalt och något som alla flickor och kvinnor upplever. Tjejerna utsätts – i huvudsak av män – för handlingar som kan kategoriseras som sexuella trakasserier, handlingar som inte tolkas så av majoriteten av flickorna.

»Om jeg drar på en helsestasjon og sier at jeg trenger å prate med noen, og jeg sier i en bisetning at jeg er trans, har jeg opplevd at alt kommer til å handle om at jeg er trans.

Det opplever jeg som en form for diskriminering, fordi jeg da ikke blir møtt på samme måte som jeg tror andre folk vil bli møtt.«

LHBT-person, Oslo

»If I head to a public health centre and say I need to talk to somebody, and then I mention in passing that I'm trans, I've found that they make everything about the fact that I'm trans. I feel it's a kind of discrimination, because I'm not treated the same way that I think other people are treated.«

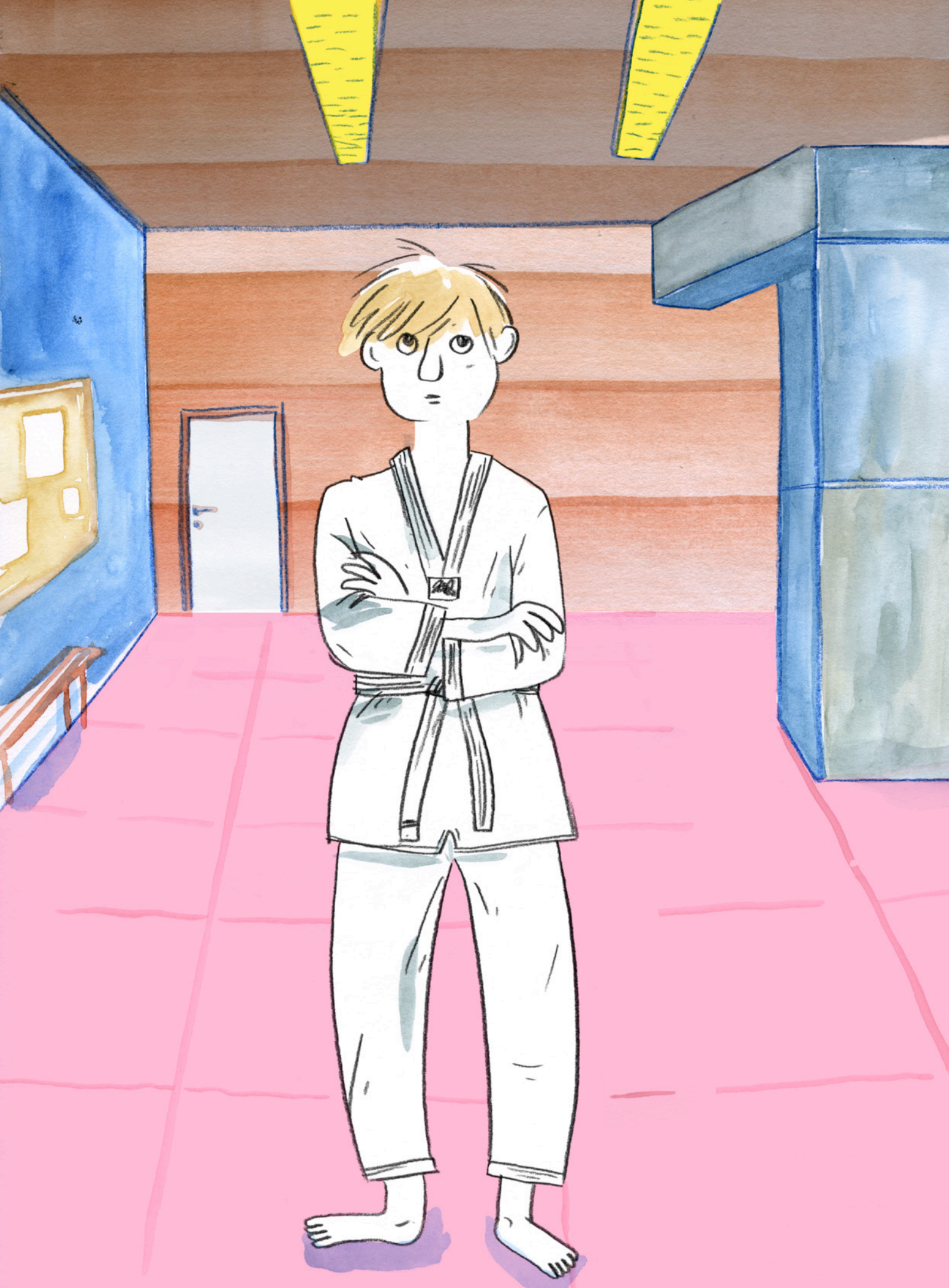
/ LGBT person, Oslo

Young LGBTQ people say it is rare for them to be subjected in public to prejudice and discrimination related to their gender or sexual orientation. However, the situation is different online. There is a big difference between public areas and online: young people who have chosen to participate in the public debate can expect to be vulnerable on social media and in comments fields. These young people are aware of this and find it unpleasant, but they have needed to accept that this is the price they have to pay in order to make their voices heard. Encounters with health and medical care are another place where young LGBTQ people risk encountering prejudice. This frequently involves stereotypical prejudices in respect of body, gender identity and gender expression.

»Om jag går till vårdcentralen och säger att jag behöver prata med någon och säger i förbigående att jag är trans har jag upplevt att allt kommer handla om att jag är trans. Det upplever jag som en form av diskriminering eftersom jag inte tas emot på samma sätt som jag tror att andra blir bemötta.«

/ Hbtqi-person, Oslo

Unga hbtqi-personer säger att det är sällsynt att de utsätts för fördomar och diskriminering relaterat till deras kön eller sexuella läggning i det offentliga rummet. Situationen är annorlunda online. Det är stor skillnad mellan det offentliga och online, unga som valt att delta i den offentliga debatten kan förvänta sig att bli utsatta i sociala medier och kommentarsfält. Ungdomarna är medvetna om det, tycker att det är obehagligt, men har behövt acceptera att det är priset som de får betala för att göra sin röst hörd. En annan plats där unga hbtqi-personer riskerar att mötas med fördomar om att vara hbtqi-person är i mötet med hälso- och sjukvården. Det handlar då ofta om stereotypa fördomar relaterade till kroppen, könsidentitet och könsuttryck.

Søren Mosdal

Danmark

Søren Mosdal föddes 1972 i Nairobi, Kenya. Han har gett ut flera seriealbum, till exempel *Lost Highway*, om countrystjärnan Hank Williams, *Fimbulvinter* om den norske vikingen Erik den röde och *Basquiat* (med manus av Julian Voloj), om den amerikanske konstnären Jean-Michel Basquiat.

Søren Mosdal was born in Nairobi, Kenya in 1972. He has published several comic albums, such as *Lost Highway* about country music star Hank Williams, *Fimbulvinter* about the Norwegian Viking Erik the Red, and *Basquiat* (with a script by Julian Voloj) about the American artist Jean-Michel Basquiat.

»Jag växte upp i Kokkedal, en förort norr om Köpenhamn. Det fanns inte så mycket att göra där, men jag hade ett bra kompisgäng. Jag tecknade redan som tonåring, och utöver det har jag alltid varit mycket intresserad av musik, kanske ännu mer än serier.«

»I grew up in Kokkedal, a suburb north of Copenhagen. There wasn't much to do there, but I had a good group of friends. I was already drawing as a teenager. Apart from that, I've always been very interested in music, maybe even more than comics.«

»Der findes alle disse unge mennesker, der er optaget af klimaet, men det gør de voksne grin med. Folk tænker, at det bare er de unge, der synes det er vigtigt. Så bliver det [hele] også lige meget. Det er ikke fedt, at vi ikke tages seriøst, for jeg kan have en oplevelse af, at unges bekymringer ikke betyder så meget.«

Ung kvinde, storby

»There are all these young people who are concerned about the environment, but the adults make fun of them. People think only young people think this is important. That it [the whole thing] doesn't matter. It's not great that people don't take us seriously, because it makes me feel that young people's concerns aren't all that significant.« / Young woman, major city

A recurring theme in the Danish discussions with young people is the sense of powerlessness in respect of major political issues such as the climate crisis. There is a great deal of discontent, as young people feel that older generations and decision-makers are not doing enough to deal with the problems. There is clear irritation with the fact that decision-makers frequently state that young people are the future and that they are the last generation that can do anything about the climate crisis. At the same time, it is clear that neither older generations nor decision-makers are listening to young people or making them part of the solution.

»Det finns massa unga människor som engagerar sig i klimatet, men de vuxna bara driver med det. Folk tror att det bara är de unga som tycker att det är viktigt. Då blir det [hela] också betydelselöst. Det är inte kul att vi inte tas seriöst, för det känns som att ungas problem inte betyder lika mycket.« / Ung kvinna, storstad

Återkommande i de danska samtalen lyfter ungdomarna känslan av maktlöshet inför stora politiska frågor som klimatkrisen. Det finns ett stort missnöje med att äldre generationer och beslutsfattare inte gör tillräckligt för att komma till rätta med problemen. Det finns en tydlig irritation i att beslutsfattare ofta pratar om att unga är framtiden och att de är den sista generationen som kan göra något åt klimatkrisen. Samtidigt är det tydligt att varken äldre generationer eller beslutsfattare lyssnar till unga och gör dem delaktiga i lösningen.

SKULLE
DU IKKE VÆRE
I SKOLE, LILLE
VEN?

HI HI, HVOR
ER HUN SØD!

INGEN
PLANER

»Der er så mange muligheder for fyre. Især på Storby Ø. De kan lave alt muligt sjov og ballade. Nogle designer tøj, nogle laver musik, nogle spiller fodbold. Og der er ikke noget til piger, men det er også fordi at vi ikke råber så højt.«

Ung kvinde, storby, udsat område

»There are so many opportunities for guys. Especially in Storby Ø. There are all kinds of fun things they can get up to. Some of them design clothes, some of them play music, some of them play football. And there's nothing for girls, but that's because we don't shout so loudly.«

/ Young woman, major city, vulnerable area

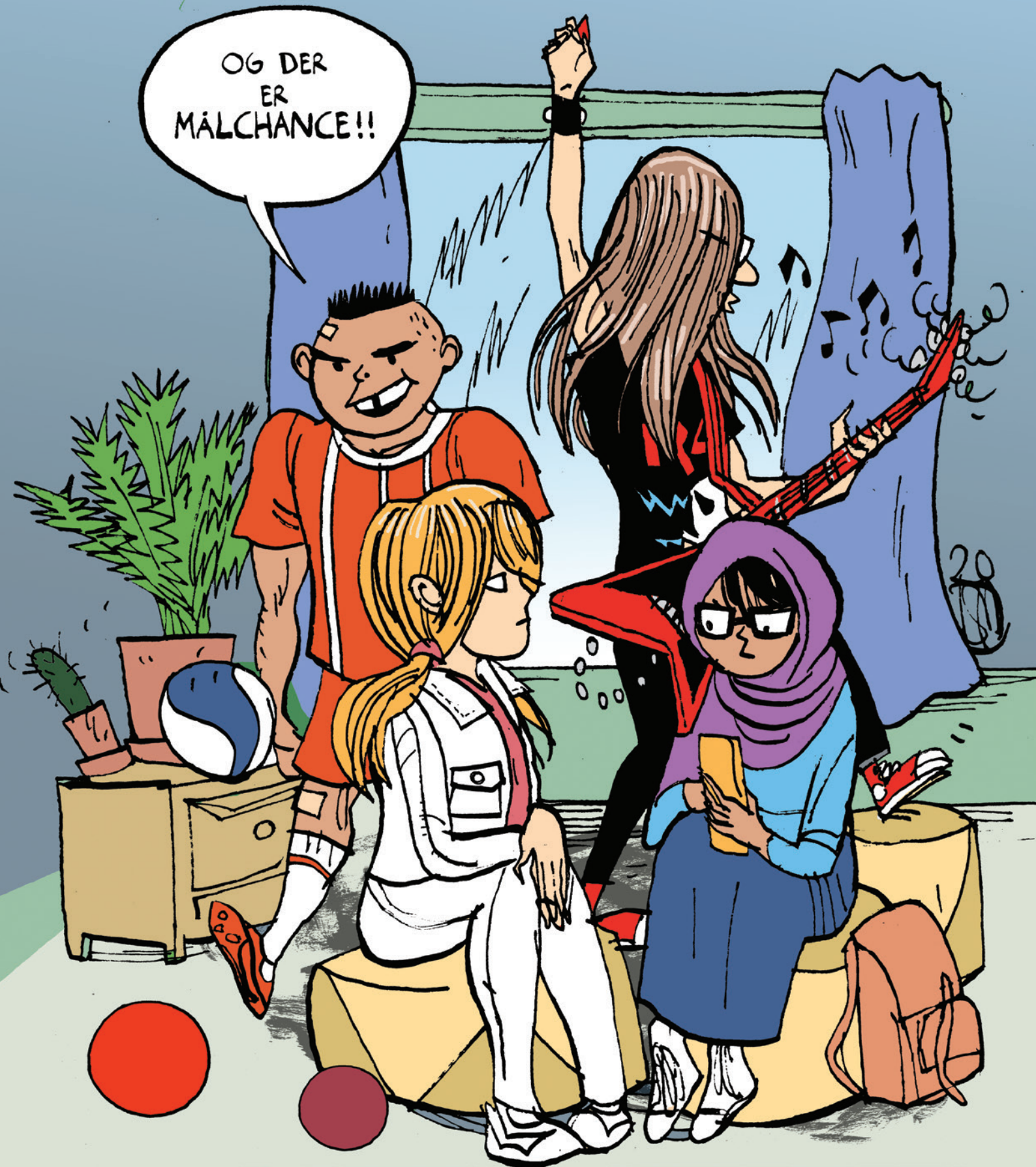
According to the young people, young men and women have different circumstances when it comes to leisure time. Young women feel that they do not have the same opportunities as the young men in the area, they feel that the young men are given priority because they "shout loudest". The fact that the young men receive more municipal support is unfair, and this needs to be addressed. It is important for municipalities to see the big picture and target funds at all groups of young people, not just the ones who shout the loudest. This is important so that all young people have access to equivalent leisure options in the places where they live.

»Det finns så många möjligheter för killar. Särskilt i Storby Ø. De kan hålla på med allt möjligt skoj. Några designar kläder, några gör musik, andra spelar fotboll. Och det finns inget för tjejer, men det är ju för att vi inte skriker så högt.«

/ Ung kvinna, storstad, utsatt område

Unga killar och tjejer har olika förutsättningar på fritiden enligt ungdomarna. De unga kvinnorna upplever sig inte ha samma möjligheter som pojkarna i området, de upplever att de unga männen prioriteras eftersom de "skriker högst". Att pojkarna får mer kommunalt stöd är orättvist och något som behöver jämnas ut. Det är viktigt att kommuner ser helheten och riktar medel till alla grupper av unga, inte bara de som skriker högst. Det är viktigt för att alla unga ska få tillgång till en likvärdig fritid där de bor.

OG DER
ER
MÅLCHANCE!!

»De voksne har lidt mere livserfaring og visdom at give ud af. Hvor tit, når man snakker em venner er det på baggrund af hvad man selv har været igennem. Det er ikke på baggrund af et større livsbillede, at man prøver at hjælpe. Det er bare sådan kærlig omsorg, og det er tit det der skal til. Men i nogle tilfælde tror jeg bare man har brug for dybdegående omsorg. Og det tror jeg er nemmere at få med voksne.«

Ung mand, storby

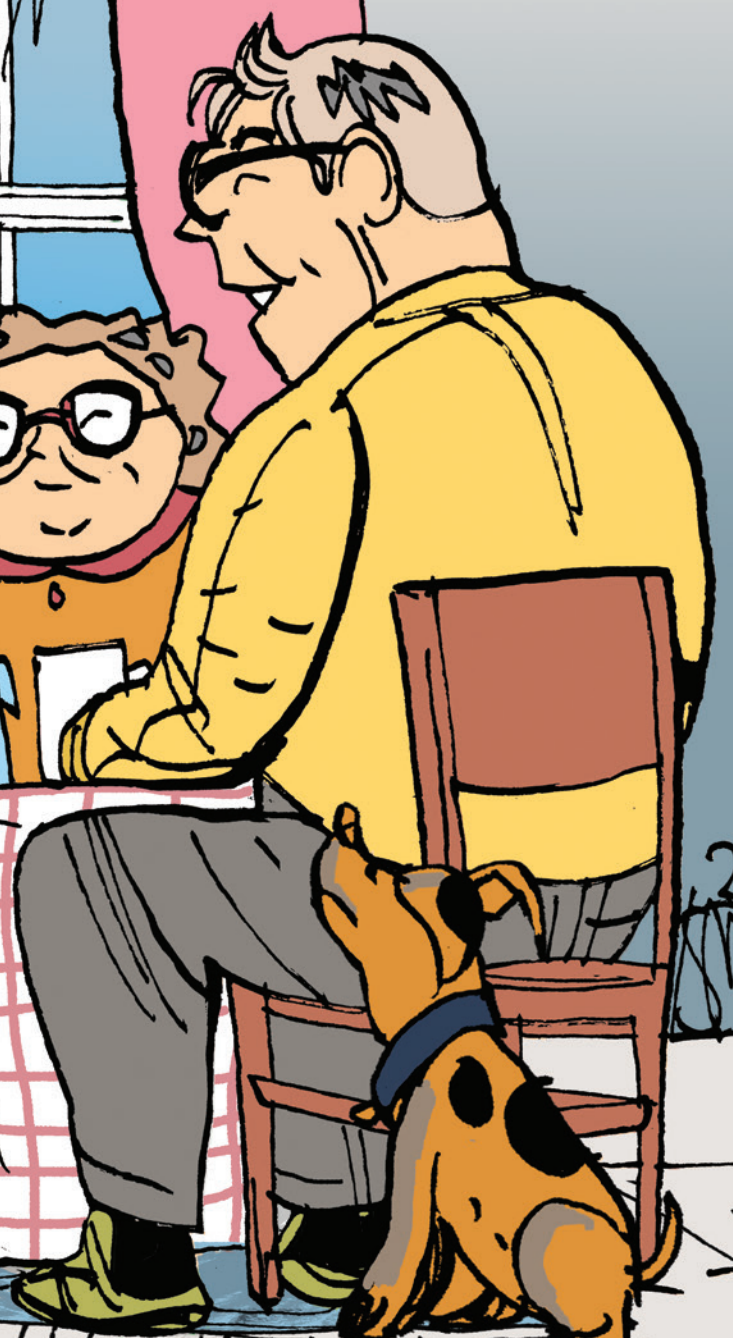
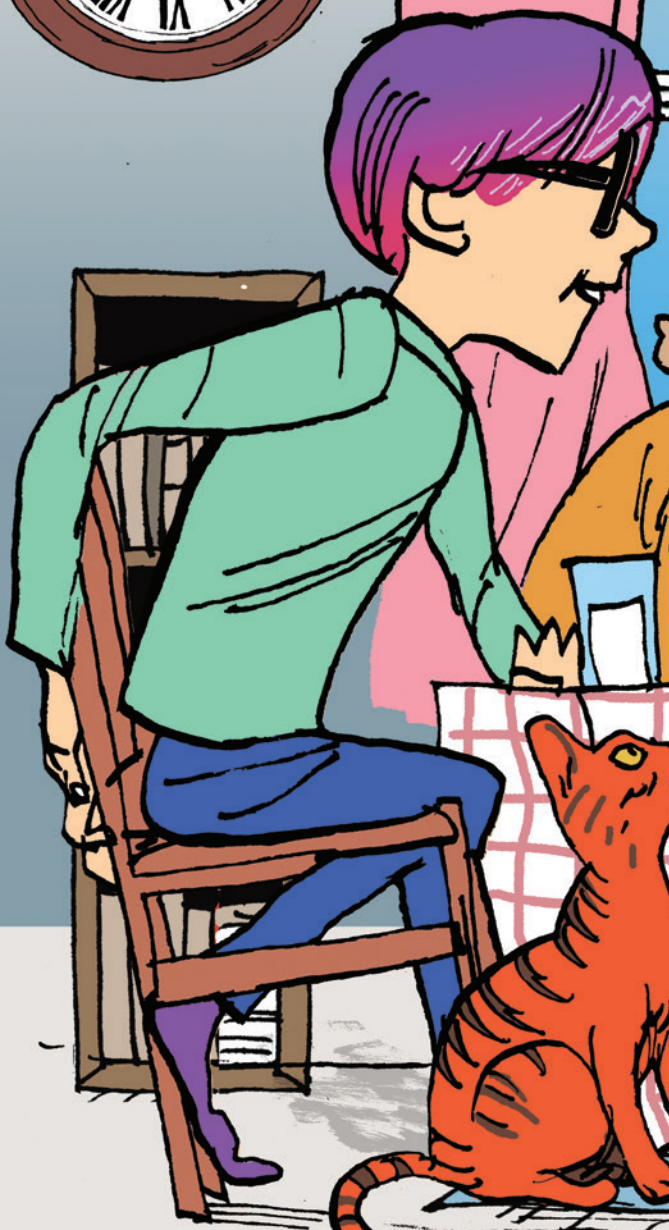
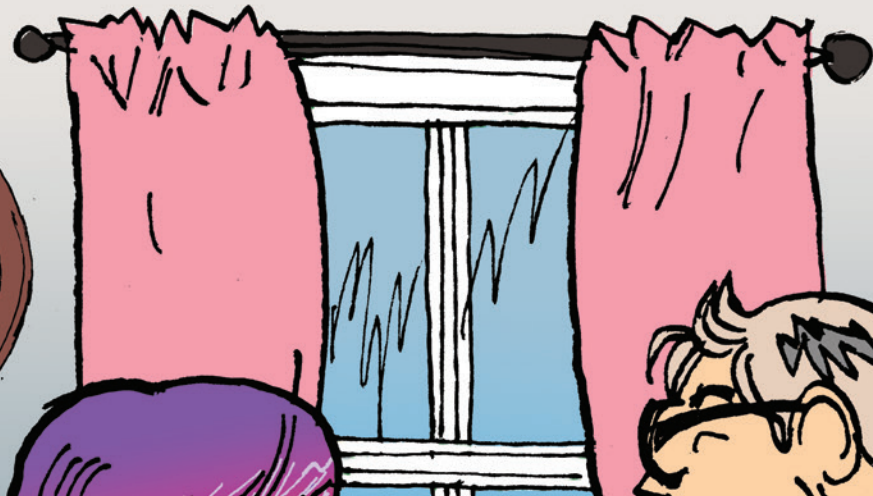

»Adults have a bit more experience of life and wisdom. When you talk to friends, how often do you base your discussions on what you've been through yourself? You try to help, but not on the basis of wider experience of life. It's just a kind of loving care, and that's often what it takes. But in some cases, I just think people need in-depth care. And I think it's easier to get that with adults.«
/ Young man, major city

The most important social networks described by Danish young people are made up of their closest friends and family. All respondents in the Danish study feel that they have an adult they can rely on, but there are differences in respect of who this adult is. Some young people have a municipal contact person, while others refer to their parents or a preferred parent. But the young people also feel that they can talk in confidence to their close friends. Whether young people decide to talk to their friends or trusted adults is often determined by the nature of the problem.

»De vuxna har lite mer livserfarenhet och kunskap att dela med sig av. Alltid när man snackar med vänner är det utifrån vad man själv har varit med om. Det är inte utifrån en större livsbild som man försöker hjälpa. Det är bara massa kärlek, och det är ofta det som behövs. Men ibland tror jag man kan behöva mer djupgående omsorg. Och det tror jag är lättare att få med vuxna.« / Ung man, storstad

De närmaste vännerna och familjen är de viktigaste sociala nätverken som de danska ungdomarna beskriver. Alla i den danska studien upplever att de har en vuxen som de kan lita på, men det finns skillnader i vem den vuxna personen är. För vissa ungdomar är det en kommunal kontaktperson, för andra unga är det deras föräldrar eller en annan vuxen. Men ungdomarna upplever också att deras nära vänner är förtroliga samtalspartner. Det är ofta vad problemet handlar om som avgör om ungdomarna väljer att gå till sina vänner eller till betrodda vuxna.

2

»Jeg kan huske det har været utrolig nedgørende, når jeg arbejdede i Netto og der var der sådan nogle fulde idioter, som der måske har bemærket at der også har været nogle piger med tørklæde og be gyndt at kalde dem for nogle ting. Det er piger med tørklæder der oftest blevet uretfærdig behandlet.«

Ung mand, storby, udsat område

»I remember it being incredibly degrading when I worked at Netto and there were some drunken idiots there who might have noticed that there were a few girls wearing headscarves and started calling them names. Girls with headscarves very often receive unfair treatment.«
/ Young man, major city, vulnerable area

According to the young people in the Danish study, there is widespread discrimination against immigrant women who wear headscarves. Being female and a member of a minority group in Denmark leads to double stigma: the young people also mention problems involved with being LGBTQ and the discrimination that they face. The young people feel that society needs to improve when it comes to diversity and inclusion efforts: much of the vulnerability experienced by minorities is due to prejudices and ignorance.

»Jag minns att det var oerhört förnedrande när jag arbetade på Netto och det kunde komma in några fulla idioter, som la märke till att där fanns några flickor med slöja och började kalla dem saker. Det är flickor med slöja som oftast blir orättvist behandlade.« / Ung man, storstad, utsatt område

Enligt ungdomarna i den danska studien finns det en utbredd diskriminering mot kvinnor med invandrarbakgrund som bär sjal. Att vara minoritetsdansk och kvinna leder till ett dubbelt stigma, ungdomarna tar också upp problematiken med att vara hbtqi-person och den diskriminering som de utsätts för. Ungdomarna tycker att samhället behöver bli bättre i arbetet med mångfald och inkludering, mycket av den utsatthet som minoriteter upplever bygger på fördomar och okunskap.

HVA' SÅ,
SKAL DU MED
UD OG HA'
EN ØL EFTER
ARBEJDE?

HA HA
HA HA!

20

MÜSLI

»Det er ikke så specifikt som med klima, men i forhold til mit engagement i lokalsamfundet er det ikke fordi jeg føler, at folk ikke lytter – men ingen spørger... Så jeg er ikke opmærksom på det. Jeg har aldrig overvejet om jeg skulle gøre noget aktivt for mit lokalsamfund, da det ikke har givet mening.«

Ung kvinde, storby

»It's not as specific as the climate, but when it comes to my involvement in the local community, it's not because I feel people aren't listening – but nobody is asking questions... So I pay no attention to it. I've never wondered whether I should actively do something for my local community, because that wouldn't make sense.«

/ Young woman, major city

The young woman's description resembles descriptions provided by other young people in the Nordic region. There are probably people listening to young people in different places, but the problem is that very few of them – if any – actually ask young people about what they want or make them part of the solution. Genuinely. Who asks young people questions and tells them that it is important to include them and their experiences in relation to the development of a wide range of political issues? Who asks young people questions and makes sure they understand and feel that they are an important part of society and democratic processes? We need to be able to perceive and confirm that young people's experiences are valuable in relation to broader social conditions and policy development. Only then can we create an inclusive society for everyone.

»Det är inte så specifikt som med klimatet, men angående mitt engagemang i lokalsamhället beror det inte på att jag känner att folk inte lyssnar – det är ingen som frågar... Så jag bryr mig inte så mycket om det. Jag har aldrig övervägt att göra något aktivt för mitt lokalsamhälle, eftersom det inte finns någon poäng med det.« / Ung kvinna, storstad

Den unga kvinnans beskrivning liknar den hos fler unga runt om i Norden. Förmodligen finns det människor som lyssnar på unga på olika platser, men problemet är att det finns väldigt få, om några, som egentligen frågar unga om vad de vill som gör dem delaktiga. Vem frågar ungdomarna och berättar för dem att de och deras erfarenheter är viktiga att inkludera i förhållande till utvecklingen av ett brett spektrum av politiska frågor? Vem frågar och ser till att unga förstår och upplever att de är en viktig del i samhället och demokratiska processer? Vi behöver kunna se och bekräfta att ungdomars erfarenheter är värdefulla i förhållande till bredare samhällsvillkor och politikutveckling. Först då kan vi skapa ett inkluderande samhälle för alla.

»Ja for hvem ville lytte til sådan en eller anden dum gymnasieknægt? Den oplevelse tror jeg der er mange steder.«

Ung mand, storby,

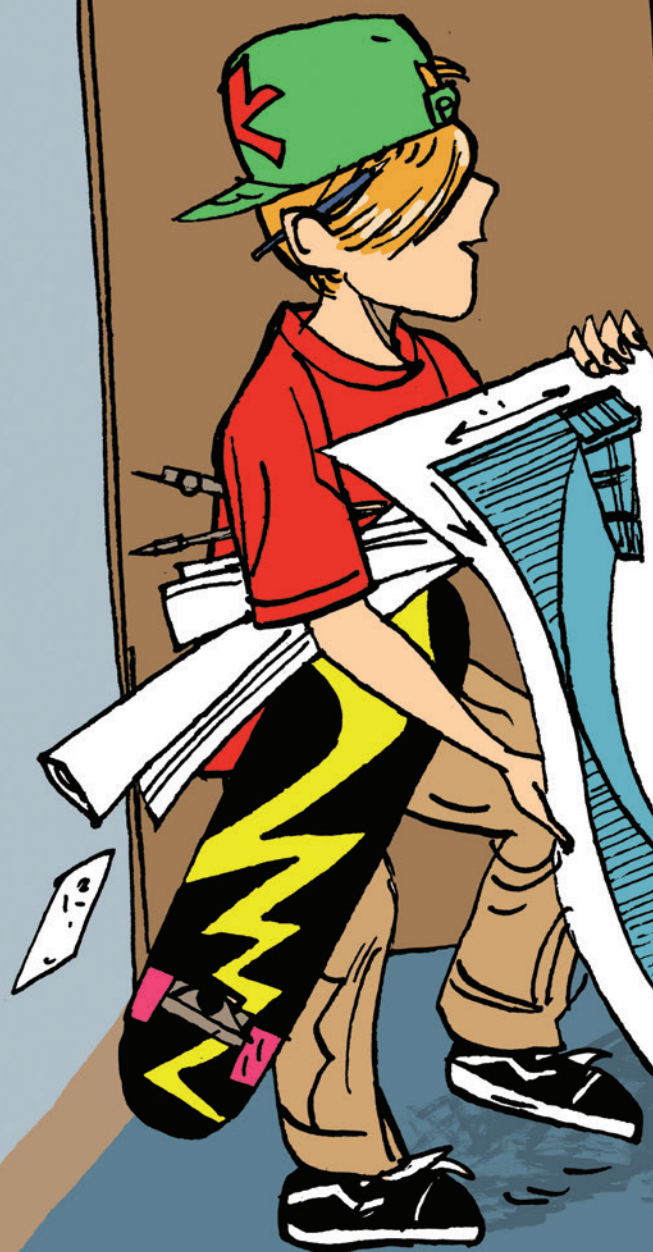
»Sure, because who'd listen to some high school kid? I think that experience is quite common.« / Young man, major city

The youths clearly states that they have no real opportunity to help influence things in society. Many of the participants emphasise that their families are contexts in which they feel confident and have the right to express their opinions and take part in decision-making. In the family, they feel they have an influence over everyday practical decisions. When young people feel that they cannot or are not allowed to contribute to discussion, and that they find that adults do not invite their participation in issues that concern them, this is a worrying development.

»Ja, för vem skulle vilja lyssna till en dum gymnasiekill? Den upplevelsen tror jag är vanlig.« / Ung man, storstad,

Ungdomarna är i samtalen tydliga med att de inte har någon reell möjlighet att vara med och påverka i samhället. Många av deltagarna betonar att deras familjer är sammanhang där de känner sig självsäkra och har rätt att uttrycka sina åsikter och delta i beslut. I familjen upplever de sig ha inflytande över vardagliga, praktiska beslut. Det är en oroande utveckling när unga människor upplever att de inte kan eller får bidra till samhällsdebatten och att deras erfarenhet är att vuxna inte bjuder in till delaktighet i frågor som berör dem.

RÅDHUSET

Forslag till SKATEPARK

23

»Det vil sige at f.eks. hervede på Lilleø, det er så lille et sted, så siger du noget så kommer det meget hurtigt rundt omkring laver du et rygte i en by, så ved de det allerede i den næste by. Rygter, det spre der sig meget, meget hurtigt.«

Ung kvinde, lille by, tyndt befolket område

»For instance, Lilleø is such a small place, so if you say something it gets around very quickly. If you start a rumour in one town, it won't be long before the people in the next town are aware of it as well. Rumours spread very, very quickly.«

/ Young woman, small town, sparsely populated area

It is stated that the prejudices of other young people and their spreading of rumours are a major problem among young Danish people. They explain how they feel stigmatised and judged on the basis of where they live or who they spend time with. It is difficult to get rid of this image. Rumours and prejudices frequently spread rapidly among young people, almost to the point where they live a life of their own.

»Jag menar att som här nere på Lilleø, som är en sån liten plats, om du säger något så sprids det jättesnabbt omkring. Får du ett rykte i en stad så vet de redan om det i nästa stad. Rykten, de sprider sig väldigt, väldigt fort.«

/ Ung kvinna, småstad, glesbefolkat område

Andra ungdomars fördomar och ryktesspridning, uppges vara ett stort problem bland de danska ungdomarna. De berättar hur de upplever att de blir stämplade och dömda på grund av var de bor eller vem de umgås med. Det är en bild som sedan är svår att bli av med. Ofta sprids rykten och fördomar snabbt bland unga, nästan så att de lever ett eget liv.

»Man kan sætte ind politisk med en normkritik i folkeskolen, i undervisningen, af seksualundervisning, så den ikke kun handler om hetero[seksuelle]relationer. Jeg tror normkritik er ret vigtigt! ... «

Ung kvinde, lille by, LGBTQ+

»Politically, you can incorporate normcritique in primary and lower secondary schools, in education, in sex education, so that hetero[sexual] relationships aren't the only thing discussed. I think criticising the norm is really important! ... «

/ Young woman, small town, LGBTQ+

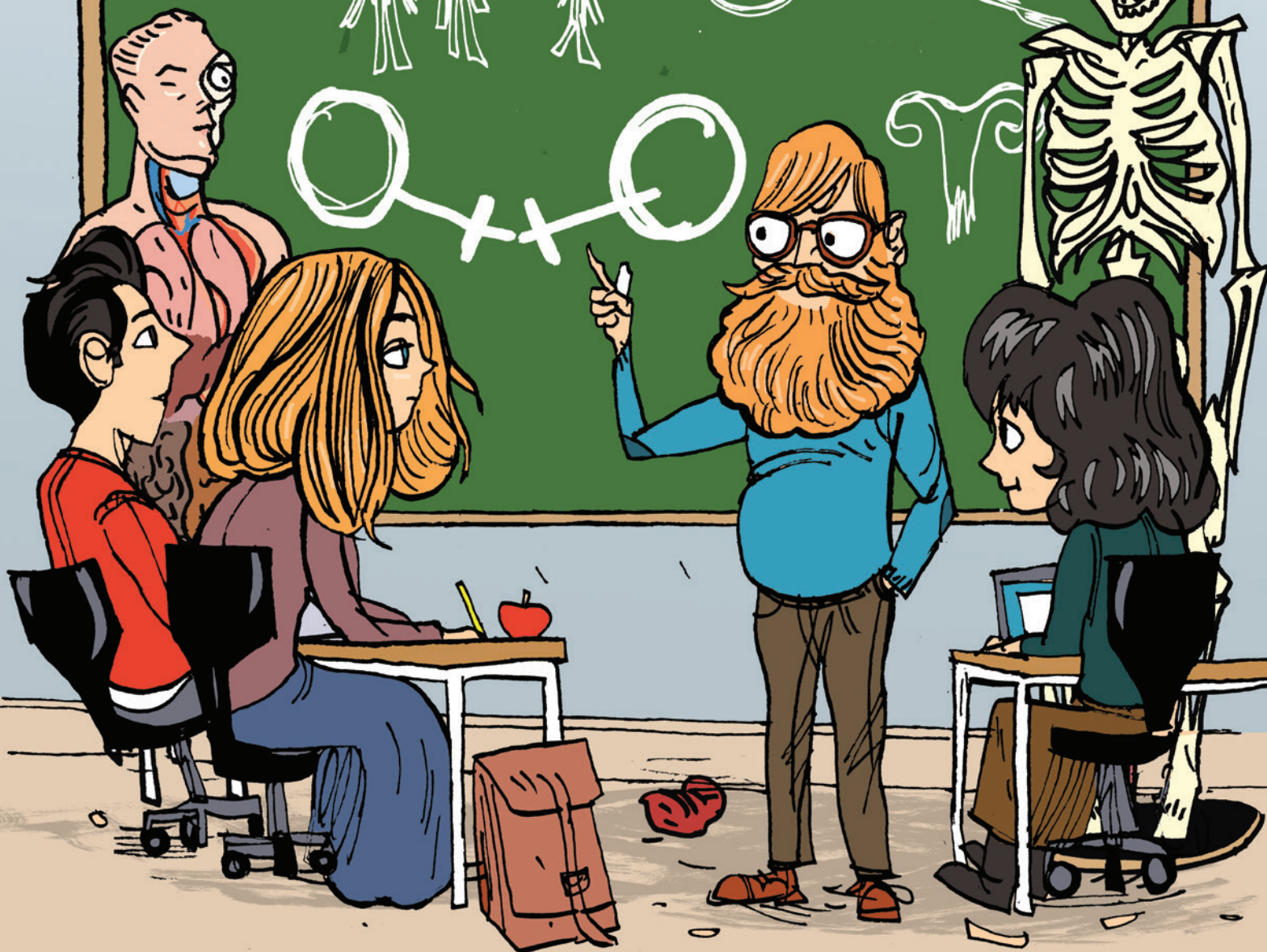
It is important for young people to learn about inclusion in school and at home so as to create a sense of social affiliation for all young people regardless of their gender or gender identity, religion or disability, for example. The various norms that are strong in our society, and how they influence our actions and thoughts. It is important to be aware that there are different grounds for discrimination, and to have the opportunity to discuss this with adults and other young people.

»Man kan politiskt föra in normkritik i grundskolan, i undervisningen, på sexualkunskapen, så att den inte bara handlar om hetero[-sexuella] relationer. Jag tycker att det är viktigt med normkritik! ...«

/ Ung kvinna, småstad, Hbtqi

För att skapa samhällelig tillhörighet för alla unga oavsett exempelvis kön eller könsidentitet, religion eller funktionsvariation är det viktigt att unga i skolan och hemma får kunskap om inkludering. Vilka olika normer som är starka i vårt samhälle och hur de påverkar hur vi agerar och tänker. Det är viktigt att känna till att det finns olika grunder för diskriminering och få möjlighet att diskutera detta med andra unga och med vuxna.

SEX UNDERVISNING

Edward Fuglø

Färöarna

Edward Fuglø föddes 1965 i Klaksvik, på Färöarna. Han är utbildad vid Konstakademiets Arkitektskole i Köpenhamn och verksam inom allt från måleri, skulptur, illustrationer och konceptuell konst till kostym och rekvisita för film och teater. Han har skrivit och illustrerat sex barnböcker och tecknat mer än 100 färöiska frimärken.

Edward Fuglø was born in Klaksvik, Faroe Islands in 1965. Educated at the Royal Danish Academy of Architecture in Copenhagen, he works in everything from painting, sculpture, illustrations and conceptual art to costumes and props for film and theatre. He has written and illustrated six children's books and drawn more than 100 Faroese stamps.

»Jag växte upp i Klaksvik, en liten stad med 5000 personer. Jag minns det mest som en bra tid, även om det inte fanns så mycket konst eller museer, vilket jag verkligen saknade. Men det var en säker plats och jag växte upp nära naturen och den gamla färöiska kulturen med berättande och legender om troll etc. Jag gillade att gå på bio (Klasksvik hade en), läsa böcker och arbeta med den lokala teatern.«

»I grew up in Klaksvik, a small town with 5000 people. I remember it mostly as a good time, but unfortunately there were not much art och museums, which I missed deeply. However it was a safe place and I grew up close to nature, and the old faroese culture with storytelling and legends of trolls etc. I liked going to the cinema (Klasksvik had one), reading books, and working with the local theatre.«

»Við hvørt plagdi eg at sigla, tá ið eg hevði frí, áðrenn eg fór í studentaskúla. Einaferð var eg við einum trolara.«

Genta, Suðuroy

»Sometimes in my sparetime I used to sail, before I went to high school, I was once sailing with a trawler.«
/ Young woman, Suðuroy

An extremely small group of Faroese women have worked at sea. As a result, her classmates almost considered her exotic. The young woman explained that she really enjoyed living on a fishing boat.

»Ibland på fritiden åkte jag båt, en gång innan jag började gymnasiet åkte jag med en trålare.«
/ Ung kvinna, Suðuroy

Det är en ytterst liten grupp av färöiska kvinnor som har arbetat på sjön. Det ledde till att hon nästan betraktades som exotisk av sina klasskamrater. Flickan beskrev att hon trivdes mycket bra med livet på en fiskebåt.

**»Um summarið plagi eg at biðja
vinfólkini koma í fjøllini saman
við mær, ofta eru vit heilar dagar
í haganum.«**

Drongur, Tórshavn

»In the summer, I sometimes ask a friend to come with me up on a mountain, and then we often spend the whole day on the mountain.«

/ Young man, Tórshavn

Outdoor activities – relating to both the sea and hiking in the mountains – are close to the hearts of young Faroese people. Fishing, rowing and hiking are common activities, and there are day trips to nearby mountain peaks at weekends.

»På sommaren ber jag ibland en vän att följa med upp på ett berg och där kan vi ofta tillbringa hela dagen.«

/ Ung man, Torshamn

Friluftsliv både när det gäller havet och att vandra i bergen är något som ligger de Färöiska ungdomarna varmt om hjärtat. Fiske, rodd och vandring är vanliga aktiviteter och på helgerna sker dagsturer till närliggande bergstoppar.

»Eg havi ikki hug at búgva í øðrum londum, kanska eitt skifti [at fáa eina útbúgving], men komi aftur.«

Genta, Tórshavn

»I will not live in a foreign country, maybe for a few years (to be educated), but I will be back!«
/ Young woman, Tórshavn

Young Faroese people have strong ties to their homeland, the places where they live and their families. They are proud of their origins, and even though they choose to move abroad to study for a time, they frequently return home when they have completed their studies.

»Jag kommer inte att flytta utomlands, kanske bara i några år [för att studera] men jag kommer komma tillbaka!«
/ Ung kvinna, Torshavn

De färöiska ungdomarna har starka band till hemlandet, hemorten och familjen. De är stolta över sitt ursprung och även om de för en period väljer att flytta utomlands för att studera kommer de ofta tillbaka hem när studierna avslutats.

**»Aftan á skúla geri eg skúlatíng,
so venji eg, og um kvøldið fari eg
út við vinfólkunum.«**

Drongur, Klaksvík

**»After school, I'll do my homework, then I go to fitness,
and in the evenings I am out with my friends.«**

/ Young man, Klaksvík

The lives of young Faroese people resemble the lives of their peers in other Nordic countries in a number of ways. School, leisure activities and friends take up much of their time. There is a lot of celebration and partying on the Faroe Islands in summer: these are cultural, national events. The young people often wear various parts of the various folk costumes of the islands at this time. (The young man pictured is wearing a Faroese hat, and the embroidered waistcoat is part of the national costume.)

**»Efter skolan gör jag läxorna, sedan tränar jag och på
kvällen är jag ute med kompisar.«**

/ Ung man, Klaksvík

De färöiska ungdomarnas liv liknar på flera sätt deras motsvarigheter i övriga nordiska länder. Skola, fritid och vänner tar upp en stor del av tiden. Under sommaren pågår mycket firande och fester på Färöarna, det är kulturella firanden med en nationell prägel. Ungdomarna använder då ofta olika delar från de olika folkdräkter som finns på öarna (På bilden har pojken en färöisk hatt och västen med broderi är hämtat från nationaldräkten).

Rán Flygenring

Island

Rán Flygenring föddes 1987 i Oslo. Rán har jobbat med allt från väggmålningar till att designa ölburkar. Hon har gjort flera bilderböcker för barn och vuxna, både på Island och i Tyskland, i samarbete med författare som Finn-Ole Heinrich, Dita Zipfel och Hjørleifur Hjartarson.

Rán Flygenring was born in Oslo in 1987. Rán has worked with everything from murals to designing beer cans. She has created several picture books for children and adults, both in Iceland and in Germany, in collaboration with authors such as Finn-Ole Heinrich, Dita Zipfel and Hjørleifur Hjartarson.

»Jag växte upp i Reykjavík. Det var ganska trevligt, jag hade bra vänner, läste böcker, ritade och gjorde saker. Jag arbetade också med hästar och det var förmodligen huvudfokuset redan vid 12 års ålder. Jag var i stallen varje dag och tränade hästar året runt, på Island och utomlands, tills jag avslutade konsthögskolan tio år senare.«

»I grew up in Reykjavík. It was quite nice. I had good friends, read books, drew and did things. I also worked with horses, and that was probably my main focus as early as the age of 12. I was at the stables every day, training horses all year round, in Iceland and abroad, until I finished art school ten years later.«

»Ég bara óska þess að allir gangi út frá því að við séum öll ólík frá fæðingu. Að ég gæti sagt við frænda minn. "Það er allt í lagi að þú sért samkynhneigður" og ég geng út frá því að þú sért samkynhneigður þangað til annað kemur í ljós. Að barnið sé ekki kynvera. Bara nei. Það er leiðinlegt hve fljótt maður er steiptur í eitthvert form.«

LGBTQ-manneskja, Reykjavík

»I just wish that everybody would assume that we are all different from the time we are born. That I could say to my nephew: 'it is fine that you are gay', you know, and I will assume that you are gay until something else is proven. That the child is not sexualized. Just no. It is sad how fast you are moulded in forms.«

/ LGBTQ-person, Reykjavík

In the Icelandic study, the young people discuss norms in respect of gender and how this affects LGBTQ people and their opportunities. LGBTQ people often experience various forms of abuse and discrimination on a daily basis. Decision-makers, the public sector and all citizens need to work together to increase awareness of LGBTQ people and the living conditions of other minority groups. As one participant put it: "they have to be normalised, instead of marginalised".

»Jag önskar att alla bara skulle anta att vi alla är olika redan från födseln. Att jag skulle kunna säga till min systerson: 'Det är okej att du är gay' och att jag skulle anta att han var det tills något annat bevisats. Att barnet inte sexualiseras. Bara nej. Det är sorgligt hur snabbt man sätts i ett fack.«

/ Hbtqi-person, Reykjavík

I den isländska studien diskuterar ungdomarna normer kring genus och hur det påverkar hbtqi-personer och deras möjligheter. Hbtqi-personer upplever ofta olika former av kränkningar och diskriminering i vardagen. Beslutsfattare, det offentliga och alla medborgare behöver medverka för att öka kunskapen om hbtqi-personer och andra minoritetsgruppers levnadsvillkor. Som en deltagare uttrycker: "det handlar om att bli normaliserade, i stället för marginaliserade."

»Ég get kosið en mér finnst ég ekki hafa neitt að segja.«

Ung kona, Ísafjörður

»I can vote, but I don't feel like I have a saying.«
/ Young woman, Ísafjörður

There are a number of common challenges in all the Nordic reports: living situations and homes that young people can afford are one of these. The young Icelandic people had strong opinions on this, but feel that they have nothing to speak up about. Being young can impede participation and influence. Although a number of the young people state that they pay tax like adults, they feel that they have no opportunity to participate in society and make their voices heard on equal terms. .

»Jag kan rösta men det känns inte som att jag har något att säga till om.«
/ Ung kvinna, Ísafjörður

I alla de nordiska rapporterna finns det några gemensamma utmaningar, en av dessa är boendesituationen och bostäder som unga har råd med. De isländska ungdomarna hade starka åsikter kring detta, men upplever att de inte har något att säga till om. Att vara ung kan vara ett hinder för delaktighet och inflytande. Även om flera av ungdomarna uppger att de betalar skatt som vuxna, menar de att de inte har samma möjlighet att vara delaktiga i samhället och göra sin röst hörd på lika villkor.

»Kærastinn minn byrjar að vinna klukkan 8 og hann þarf að komast í vinnuna. Það er ekki gott að þurfa að bíða til klukkan 10 [þegar strætó byrjar að ganga] ... þegar kærastinn var á næturvöktum benti ég honum á að hann ætti rétt á að taka leigubíl og hann sagði að það virkaði ekki þannig. Það fer eftir því hvort vinnuveitandinn vilji borga leigubílinn. Ég held að það hafi kannski verið vegna þess að hann er pólskur og veit það ekki, hann (vinnuveitandinn) reyndi að ljúga að honum.«

Ung kona, Breiðholt

»My boyfriend starts work at 8 and then needs to find a ride to work. It is bad that you have to wait until 10 am [when the bus starts] ... when my boyfriend was doing night shifts I told him he had the right to use a taxi and he said it doesn't work like that. It depends on your employer if he wants to pay for the taxi. I think maybe it was because he is Polish and he doesn't know, he [the employer] tried to lie to him.«

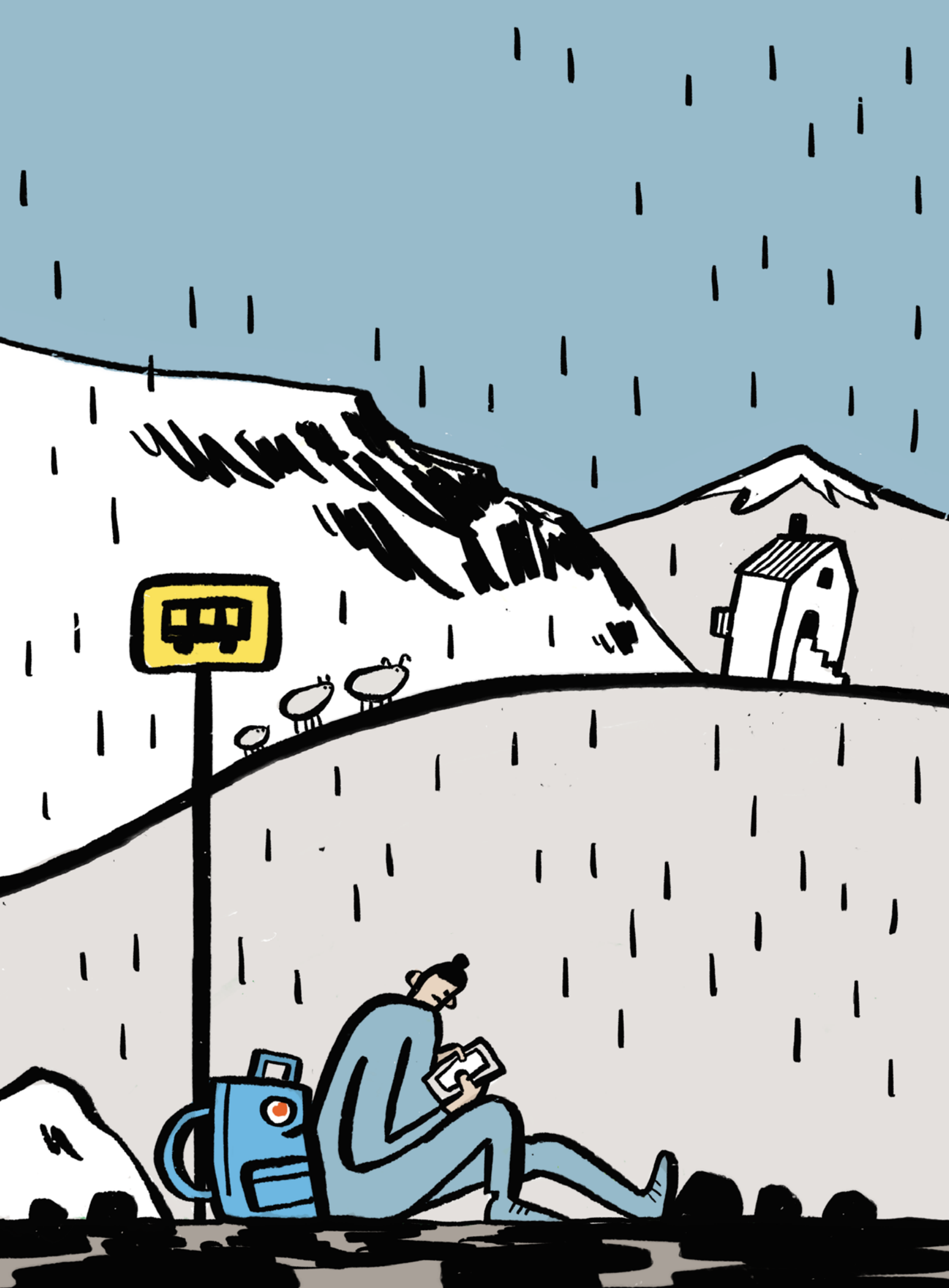
/ Young woman, Breiðholt

Access to public transport is a recurring issue in all Nordic countries. In the Icelandic study, there is a great deal of dissatisfaction with regard to options for getting to work, leisure activities and other places using public transport. This is repeated in rural areas and sparsely populated areas in other Nordic countries. The young people in the larger Nordic cities who have access to underground railways and trams, for example, are very happy with public transport.

»Min pojkvän börjar jobba kl. 8 och måste få skjuts till jobbet. Det är kasst att behöva vänta till kl. 10 [när bussen börjar gå]... När min pojkvän jobbade nattsift sa jag att han hade rätt att ta en taxi men han sa att det inte funkar så. Det hänger på arbetsgivaren om han vill betala för taxi. Jag tror att det kanske beror på att han är polack och inte vet. Han [arbetsgivaren] försökte ljuga för honom.«

/ Ung kvinna, Breiðholt

Tillgången till kollektivtrafik är en fråga som återkommer i alla nordiska länder, i den isländska studien finns ett stort missnöje kring möjligheten att ta sig runt till arbete, fritidsaktiviteter och andra orter med kollektivtrafik. Det är något som känns igen i landsbygd och glesbygd i övriga nordiska länder. Ungdomarna i Nordens större städer med tillgång till exempelvis tunnelbana och spårvagn är istället mycket nöjda med kollektivtrafiken.

**»... annað hvort vinnur þú í verslun
eða í fiskiðnaðinum.«**

Ungur maður, Ísafjörður

»...either you are working in a shop, or in the fishing industry.«

/ Young man, Ísafjörður

The young people describe Iceland as a small community where a lot is based on personal networks. People need the help of their family or friends in order to get jobs. Jobs are limited, and most of the young people work for their parents or friends of the family.

»... antingen jobbar man i butik eller i fiskeindustrin.«

/ Ung man, Ísafjörður

Ungdomarna beskriver Island som ett litet samhälle där mycket bygger på personliga nätverk, det är nödvändigt att få hjälp av familj eller vänner för att få ett jobb. Arbetstillfällena är begränsade och de flesta av ungdomarna i studien sa att de arbetar för sina föräldrar eller för vänner till familjen.

»Þunglyndi er mun alvarlegra en það hljómar. Það er ekki bara mánaðarlöng vanlíðan, það getur varað árum saman, ég vildi óska að fólk tæki sér tíma til að skilja það, svo sem pabbi. Þegar ég sagði honum að ég væri þunglyndur sagði hann bara 'fullorðnastu!' Svo ég óska þess bara að fólk eins og hann lærðu meira um það og hve alvarlegt það er.«

Ung kona, Mosfellsbær

»Depression is way more serious than it sounds. There is not only a month when you feel bad, it can last for years, I just wish that people would take more time to understand it, like my dad. When I told him, I was depressed he just said, 'grow up!' So, I just wish people like him would educate themselves better on it and know how serious it is.«

/ Young woman, Mosfellsbær

A number of young Icelandic people have experienced prejudice and discrimination when they have not felt well, both physically and mentally. They felt they were not taken seriously, and for some of them things went so far that they claim to have lost their jobs on account of their health problems and the resulting absence from work. There is generally a lack of awareness and understanding in society of mental ill-health and problems such as anxiety and depression.

»Depression är allvarligare än det låter. Det är inte bara en månad du mår dåligt, det kan pågå i flera år. Jag önskar att fler skulle ta sig tiden att förstå det, som min pappa till exempel. När jag sa till honom att jag var deprimerad sa han bara 'Väx upp!' Så jag önskar att människor som han skulle lära sig mer om det och förstå hur allvarligt det är.«

/ Ung kvinna, Mosfellsbær

Flera av de isländska ungdomarna har upplevt fördomar och diskriminering när de inte mått bra, både fysiskt och psykiskt. De har upplevt att de inte tas på allvar och för vissa har det gått så långt att de säger sig ha blivit uppsagda på grund av hälsoproblemen och frånvaron som de lett till. Det finns generellt en brist på kunskap och förståelse för psykisk ohälsa och problem som ångest och depression i samhället.

»Hvað eru frístundir?«

Einstæð móðir, Reykjavík

»What is leisure time?«
/ Single mother, Reykjavík

A number of the young people worked or studied, some were unemployed, and some were parents. A number of the young people found it difficult to make time for meaningful leisure. Others mentioned sports, computer games, writing and spending time with family and friends.

»Vad är fritid?«
/ Ensamstående mamma, Reykjavík

Flera av ungdomarna var sysselsatta med arbete eller studier, vissa var arbetslösa och några var föräldrar. För flera av ungdomarna var det svårt att få ihop tid till en meningsfull fritid. Andra nämnde idrott, datorspel, skrivande och att spendera tid med familj och vänner.

»Þú átt eiginlega hvergi heima – þú ert ekki fullorðinn og ekki heldur barn, þú ert ekki tekinn alvarlega, þú ert einhvern veginn millibilsástand...«

/ Ung kona, Ísafjörður

»You don't really belong anywhere – you are not an adult and you are not a child, you are not taken seriously, you are somehow in between...«

/ Young woman, Ísafjörður

In some cases, the Icelandic participants felt they had no opportunity for influence, that they were queried and not taken seriously on account of their age. A lack of accommodation and high accommodation costs, a lack of public transport and leisure activities that are inaccessible for people of their age are other factors that affect young people's influence over the transition to adult life and their opportunities to exert this influence.

»Man passar inte längre in någonstans – man är inte vuxen och man är inte ett barn, man blir inte tagen på allvar, man är nånstans i mitten...«

/ Ung kvinna, Ísafjörður

I vissa fall upplevde de isländska deltagarna att de inte har möjlighet att påverka, att de ifrågasätts och inte tas på allvar på grund av sin ålder. Andra faktorer som påverkar ungas inflytande över och möjlighet att påverka övergång till vuxenlivet är bristen på boende och höga boendekostnader, brist på kollektivtrafik och att fritidsaktiviteter inte är tillgängliga för personer i deras ålder.

BARN

FULLORDINN

»Ég hata það þegar þau segja 'kynslóð þín er alveg límd við skjáinn'. Svo tekur mamma upp símann sinn, fer á Facebook og segir svo "ég gerði eitthvað – getur þú hjálpað mér með það? Ég hef ekki hugmynd um hvernig...«

/ Ung kona, Ísafjörður

»I hate when they say: 'your generation is just glued to the screen'. Then my mom picks up her phone and uses Facebook and says: 'I did something – can you help me with this? I just don't have a clue how to...«

/ Young woman, Ísafjörður

Society has changed at a tremendous pace over just the last 20 years, particularly as regards technological development. The older generations have not kept up, and younger and younger children are now using smartphones and tablets. The biggest difference is seen on social media, where adults are often far behind their children and so are unable to understand how to use social media or teach their children how to use it.

»Jag hatar när folk säger: 'din generation sitter bara framför skärmen'. Sen tar mamma upp telefonen och startar Facebook och säger: 'Oj, jag gjorde nåt, kan du hjälpa mig? Jag har ingen aning om hur...'«

/ Ung kvinna, Ísafjörður

Samhället har förändrats i en rasande takt bara de senaste tjugo åren, det gäller framför allt den teknologiska utvecklingen. De äldre generationerna har inte hängt med och användningen av smarta telefoner och läsplattor har krupit allt lägre ner i åldrarna. Den största skillnaden är sociala medier, där vuxna ofta är långt efter sina barn i utvecklingen och därför inte kan förstå eller utbilda sina barn i användandet.

Christian Rex

Grönland

Christian Rex föddes 1977 i Naestved i Danmark. Han arbetar som illustratör och driver kommunikationsbyrån Deluxus Studio. Han har också gett ut serieboken *Kaassassuk – den forældreløse* och illustrerat flera barnböcker.

Christian Rex was born in Naestved, Denmark in 1977. He works as an illustrator and runs the communications agency Deluxus Studio. He has also published the comic album *Kaassassuk – den forældreløse* (Kaassassuk – the Orphan) and illustrated several children's books.

»Jag växte upp i Nuuk. Det var en trygg barndom med goda möjligheter till intressen och hobbyer. Förutom att rita spenderade jag mycket tid på att spela fotboll, leka med Masters of the Universe-figurer, läsa serier, titta på filmer och spela Nintendo.«

»I grew up in Nuuk. It was a safe childhood with good opportunities for interests and hobbies. Besides drawing, I spent a lot of time playing football, playing with Masters of the Universe action figures, reading comics, watching movies and playing Nintendo.«

»Det offentlige system ser civilsamfundet ikke som en ressource. Den grønlandske tankegang mangler, de unge føler sig glemt når der skal løses problemer.«

/ Repræsentant 3, civilsamfundet Nuuk

»The public system doesn't view civil society as a resource. They don't think like Greenlanders, young people feel they're forgotten when problems have to be resolved.«
/ Representative 3, civil society Nuuk

Civil society is not regarded as a resource in Greenland, even though these organisations frequently know what works and what does not work on a local level. As regards both planned initiatives and initiatives that are already taking place in respect of preventive work and efforts to include young people.

»Det offentliga systemet ser inte civilsamhället som en resurs. Det grönländska perspektivet saknas, de unga känner sig bortglömda när man ska lösa problem.«
/ Representant 3, civilsamhället Nuuk

Civilsamhället betraktas inte som en resurs på Grönland, trots att dessa organisationer ofta har kunskap om vad som fungerar och inte fungerar lokalt. Både när det gäller planerade insatser och sådant som redan sker gällande förebyggande arbete och satsningar på att inkludera unga.

»Jeg kan godt lide at være grønlander. Det kølige klima er godt og dejligt for mig.«

/ Ung mand, Nuuk

»I like being a Greenlander. The chilly climate is good, I like it.«

/ Young man, Nuuk

The Unity of the Realm and Greenland's links with Denmark are discussed in the media on a daily basis. Half of the young people in the study feel they have no relationship with the Unity of the Realm or Denmark itself, and for one person this is because they have never visited Denmark. The other half of the young people feel some degree of link with the Unity of the Realm, stating that there are great benefits for Greenland.

»Jag tycker om att vara grönländare. Det kalla klimatet är fint och passar mig.«

/ Ung man, Nuuk

Riksgemenskapen och Grönlands koppling till Danmark diskuteras dagligen i medierna. Ena hälften av ungdomarna i studien känner inte att de har någon relation till Riksgemenskapen eller Danmark, för en person är det knutet till att aldrig ha besökt Danmark. Den andra hälften av unga upplever någon grad av koppling till Riksgemenskapen, med hänvisning till att den gör mycket bra för Grönland.

»Man kan kun ændre på ting ved at tale sammen og ikke tie stille. Når nogen taler højt, så bliver man bevidst om at man ikke er alene med en følelse eller oplevelse og så tør man også selv at tale højt.«

/ Ung mand, Nuuk

»You can only change things if you talk to each other and don't keep quiet. When somebody speaks up, you realise you're not the only person to feel or experience something, and that's when you dare to speak up too.«

/ Young man, Nuuk

The young people talked about the importance of role models and how these can encourage other young people to stand up for themselves and dare to speak out when necessary. Not needing to feel alone in terrible situations. But role models are also a good way of showing that it is possible to train towards what you dream of doing, or striving for that dream job.

»Man kan bara förändra saker och ting genom att prata med varandra och inte hålla tyst. När någon säger något högt får man bekräftelse på att man inte är ensam om en känsla eller upplevelse och då vågar man också säga saker högt.«

/ Ung man, Nuuk

Ungdomarna pratade om vikten av förebilder och hur dessa kan stärka andra unga att stå upp för sig själva och våga säga ifrån när det behövs. Att inte behöva känna sig ensam i hemliga upplevelser och erfarenheter. Men förebilder är också bra för att visa att det är möjligt att utbilda sig till det man drömmer om eller sträva mot sitt drömyrke.

»Unge i bygderne ser måske kun sig selv som fremtidige fangere og fiskere, da det er det, de ser som muligheden, men hvis man nu sagde til dem du havde alle muligheder, hvad vil du så vælge at gøre?«

/ Ung mand, Nuuk

»Young people in the villages might only see themselves as the hunters and fishermen of the future, as this is what they see as their option, but if you told them they had all kinds of options available to them, what would they choose to do?«

/ Young man, Nuuk

Generally, little is known in villages about young people's thoughts, driving forces and ideas for the future. As in many other Nordic countries, the young women in particular choose to move away from the villages in order to study and then rarely move back again. According to the young people, this creates anger and frustration among the young men who are left.

»Unga i byarna ser kanske bara sig själva som framtida jägare och fiskare, och då är det det som de tänker är möjligheten, men om man skulle säga till dem att du har alla möjligheter, vad skulle du vilja göra?«

/ Ung man, Nuuk

Det finns generellt en låg kunskap i byarna om ungas tankar, drivkrafter och idéer för framtiden. I likhet med i många andra nordiska länder så är det framför allt flickorna som väljer att flytta ifrån byarna för att studera, de flyttar sedan sällan tillbaka. Det skapar enligt ungdomarna en frustration och ilska bland killarna som stannar kvar.

Referenser

Abiri, E. (2021). NABO – Social Inclusion of Youth in the Nordic Region : Comparison of the country reports (515:e uppl.). Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/temanord2021-515>

Gaini, F. (2020). Nabo – røddir frá ungum um sosiala inkludering í Føroyum. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-557>

Gunnarsdóttir, E. D., Harðardóttir, K. E., & Guðmundsson, G. (2019). Nabo – Social inclusion of youth in Iceland. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-532>

Ingemann, C., Lundblad, A., & Larsen, C. V. L. (2020). Nabo – unges stemmer om social inklusion på Grønland. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-554>

Mogensen, K. H. (2020). Nabo – Unges oplevelser af social inklusion i Danmark. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/temanord2020-531>

Olesen, E. (2019). Nabo – Unges oplevelse av sosial inkludering i Norge. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-545>

Roos, S. (2019). Nabo – ungas röster om social inkludering på Åland. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-547>

Wrede-Jäntti, M. (2020). Nabo – ungas röster om social inkludering i Finland. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.
<https://doi.org/10.6027/TN2019-555>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2018) Fokus 18 – Vilka ska med? ungas sociala inkludering i Sverige. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.
<https://www.mucf.se/publikationer/fokus-18-vilka-ska-med>

Nabo är ett projekt som har synliggjort nordiska ungdomars perspektiv på social inkludering. Nabo lanserades under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2018. Projektet har letts av den svenska Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Nabo har fokuserat på ungas egna röster, hur unga har beskrivit sin vardag och hur de upplever sina möjligheter och hinder att leva de liv som de vill leva. Genom att intervjua unga i alla nordiska länder och i Färöarna, Grönland och Åland har Nabo tillsammans med forskare tagit fram rapporter från varje land som beskriver ungas social inkludering.

I denna bok har nordiska konstnärer tolkat rapporterna och tagit fram bilder som reflekterar ungas röster. Bilder som ger perspektiv på frågor om identitet, förutsättningar, sammanhang och platsens betydelse för unga i Norden i dag.
